

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
VEZİRKÖPRÜ MESLEK YÜKSEKOKULU
ÇOCUK BAKIMI VE GENÇLİK HİZMETLERİ BÖLÜMÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI

EĞİTİM KURUMLARINDA
UYGULAMA I-II DERSLERİ

DERS NOTU

(NOT: Bu ders notu MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013)'ndan oluşturulmuştur.)

İÇİNDEKİLER

1.Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları	2
2.Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	2
3.Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri	3
4.Okul Öncesi Dönemin Önemi	4
5.Gelişim Özellikleri, Kazanımlar Ve Göstergeleri	6
6.Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı	6
7. Eğitimin Planlanması Ve Uygulanması	11
7.1.Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri	11
7.2.Etkinlik Türleri ve Açıklamaları	16
7.3.Aylık Eğitim Planı	23
7.4.Günlük Eğitim Planı Akışı	24
8.Okul Öncesi Eğitimin Değerlendirilmesi	26

EKLER:

Ek 1. Etkinlik Planı Formatı	29
Ek 2. Yarım Günlük Eğitim Akışı	31
Ek 3. Tam Günlük Eğitim Akışı	32
Ek 4. 36-72 Aylık Çocukların Gelişim Özellikleri	34
Ek 5. 36-72 Aylık Çocukların Gelişim Alanlarına Göre Kazanım ve Göstergeleri	53

1.TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1.Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti'nin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

2.Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren ve topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3.İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

4.Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milleti'ni çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

2.OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

3.OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TEMEL İLKELERİ

Okul öncesi dönem yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri o yaş grubundaki tüm çocuklar için ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır.

Okul öncesi eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:

- 1.Okul öncesi eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
- 2.Okul öncesi eğitim çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
- 3.Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
- 4.Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
- 5.Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
- 6.Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
- 7.Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
- 8.Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı, ona öz denetim kazandırmalıdır.
- 9.Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Tüm etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
- 10.Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
- 11.Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
- 12.Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
- 13.Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
- 14.Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
- 15.Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
- 16.Okul öncesi eğitim süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
- 17.Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
- 18.Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.

4.OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN ÖNEMİ

Çocukların keşfetmek ve öğrenmek için doğal bir eğilimleri vardır. Öğrenme çok erken yaşlarda başlar ve hayat boyu devam eder. Çocuklar dünyaya geldikleri ilk andan itibaren, daha okula başlamadan çok önce öğrenmek ve keşfetmek için büyük bir heves duyarlar: aktif bir şekilde çevrelerini keşfederler, iletişim kurmayı öğrenirler ve çevrelerinde gördükleri şeylere dair fikirler oluşturmaya başlarlar.

Okul öncesi dönem beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur. Bu nedenle çocuklar özellikle okul öncesi dönem olarak adlandırdığımız yaşamın ilk altı yılında çok hızlı büyürler ve dil, bilişsel, sosyal-duygusal ve motor gelişim alanlarında şaşırtıcı bir hızla yetkinleşirler. Böylece çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirmesinin ve toplumun üretken bir bireyi olabilmesinin yolu açılmış olur. Beyin okul öncesi dönem boyunca hızlı geliştiği için bu dönem, beynin çevresel etkilere en açık olduğu dönemdir. Bu kapsamda çevre, çocuğun gelişimini ve öğrenme motivasyonunu derinden etkiler. Çocuğun ne kadar keşfedebileceği, neler öğrenebileceği ve hangi hızla öğrenebileceği çocuğun çevresinin ne kadar destekleyici olduğuyula ve çocuğa ne gibi olanaklar sunulduğuyula yakından ilişkilidir.

Çevresel etkiler çocuğun beyin gelişimini olumlu yönde etkileyebileceği gibi, olumsuz çevre koşullarına bağlı olarak istenmeyen bir şekilde de etkileyebilir. Çocuğun sağlıklı bir beyin gelişimine sahip olabilmesi için okul öncesi dönem boyunca sağlıklı beslenmesi, zengin uyarıcı bir çevre içinde bulunması ve çocuğa yeni öğrenme fırsatlarının sunulması gerekmektedir. Çevre, uyarılar bakımından ne kadar zengin olursa çocuk o kadar hızlı gelişir ve öğrenir. Ancak çocuğun ilk yıllarını uyarıların yetersiz olduğu, duygusal ve fiziksel desteğin yeterince sunulmadığı ve yeni öğrenme fırsatlarının yaratılmadığı bir çevrede geçirmesi çocuğun beyin gelişimini olumsuz etkiler. Bu durum ise çocuğun dil, bilişsel, sosyal-duygusal ve motor gelişim alanlarında gecikmeler görülmesine, ayrıca davranış problemleri sergilemesine yol açar.

Erken yaşam deneyimleri çocuğun okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair geliştireceği tutumları belirler ve okul başarısını etkiler. Okul öncesi dönemde olumlu deneyimler yaşayan çocuk okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair olumlu tutumlar geliştirir. Çocuğun erken yaşta olumsuz deneyimler yaşaması ise onun tüm eğitim yaşamını etkileyecek problemler yaşamasına neden olabilir. Okul öncesi çağda olumsuz deneyimleri olan çocuğun öz-değerinin düşük olduğu, okulda ve okul sonrası yaşamda düşük başarı gösterdiği ve daha fazla davranış problemi sergilediği bilinmektedir.

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüyebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal-duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitimi ile mümkündür.

4.1.Ailenin Önemi

Aile, çocuğun gelişimini, toplumsal uyumunu ve başarısını etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Anne-babalar çocuklarını yetiştirmek için ciddi zaman, emek ve enerji harcarlar. Özellikle yaşamın ilk yıllarında çocuğun yaşamda kalmasında ve gelişiminde anne-baba kadar önemli olan başka bir etken söz konusu değildir.

Çocuk ancak onu önemseyen, gereksinimlerine duyarlı davranan, onu ihmalden ve cezalandırıcı yaklaşımdan koruyan bir ortamda büyürse kendi potansiyelini gerçekleştirebilir. Bu çerçevede çocuğun ebeveynleri ile kurduğu ilişkinin niteliği çocuğun en önemli erken yaşam deneyimlerinden birini oluşturur. Aile ortamındaki yakın, sıcak ve duyarlı ilişkiler aile bireyleri arasında güvenli bir bağ oluşmasını sağlar. Duyarlı ve ilgili ailede, çocuğun duygusal işaretleri doğru bir şekilde alınır; çocuğun istekleri ve bakış açısı önemsenir; çocuğun gereksinimleri uygun bir biçimde ve zamanında karşılanır. Çocuğun toplumsal ilişkilerde kendini güvende hissetmesi, gerekli becerileri kazanabilmesi aile üyeleri ile güvene dayalı sağlıklı ilişki kurabilmesinin bir sonucudur. Olumlu aile ilişkileri çocuğun olumlu toplumsal beklentiler geliştirmesini sağlar. Böylece çocuk, diğer çocuklarla etkileşime daha rahat bir şekilde girer ve başka insanlarla girdiği etkileşimlerin olumlu ve ödüllendirici olması beklentisini taşır. Ebeveynlerden duyarlı, ilgili ve destekleyici bir bakım almak, çocuğun toplumsal yeterliliği, ilişkileri ve başarısı için gerekli olan öz-değer ve öz-yetkinlik duygularının oluşması için uygun bir zemin yaratır.

Ailede şiddet, çatışma, geçimsizlik gibi kronik problemlerin yaşanması veya süregelen hastalıklar olması ise çocuk üzerinde yıkıcı etkiler yapar. Çocukları ile kurdukları ilişkide duyarlı davranmayan, çocuklarının gereksinimleri konusunda yeterince hassas olmayan, tutarlı bir şekilde çocuklarıyla ilgilenmeyen, çocuklarına aşırı müdahalede bulunan ve ret edici tavır takınan ebeveynlerin çocukları genellikle güvensiz ilişki geliştirirler. Ebeveynleri ile güvensiz, kaygılı veya korkuya dayalı ilişki geliştiren çocuk, diğer toplumsal ilişkilerin de dışlayıcı ve incitici olduğuna dair içsel kanılar geliştirir. Duyarsız ve ilgisiz ebeveynlik çocukta acı duygular ve düş kırıklıkları yarattığı için çocuk uzun süreli yoğun öfke duygusu yaşar. Bu da çocuğun gelişimini, toplumsal uyumunu ve başarısını olumsuz yönde etkiler.

4.2.Öğretmenlerin Önemi

Öğretmen özellikleri okul öncesi eğitimin niteliğini ve çocuğun gelişimini etkileyen en temel belirleyicilerden biridir. Çocuklar sadece değer gördükleri, sevildiklerinden emin oldukları ve kendilerini güvende hissettikleri destekleyici ortamlarda keşfederler ve sunulan öğrenme fırsatlarını değerlendirirler. Bu destekleyici ortamın en önemli bileşeni ise öğretmen ile çocuk arasında kurulan tutarlı ve güvenli ilişkidir.

Öğretmen, her çocuğun farklı gelişimsel ve bireysel özellikleri olduğunu ve farklı yeterliliklere sahip olduğunu daima aklında tutmalıdır. Öğretmen, çocuk ile tutarlı ve güvenli bir ilişki geliştirdiğinde, çocuğun sahip olduğu yeterliliklerin farkında olduğunda ve bu yeterlilikleri dikkate alarak çocuğa yeni öğrenme deneyimleri sunduğunda çocuğun gelişimini desteklemiş, toplumsal yeterliliğini arttırmış ve gelecekteki okul başarısını olumlu yönde etkilemiş olur.

Öğretmen çocuğun var olan yeteneklerini geliştirmesine ve yeni beceriler edinmesine destek olmak için etkinlikler sırasında sonuçtan ziyade sürece önem vermeli, çocuğun çabalarına odaklanmalı, bu çabaları takdir etmeli, çocuğa iyi bir model olmalı ve yeni öğrenme fırsatları yaratmalıdır. Öğretmen tüm bu yaklaşımları oyun sırasında veya yapılandırılmış etkinliklerde kullanabilmelidir. Aynı şekilde öğretmenin öğrenme ortamını gelişimi destekleyici bir şekilde düzenlemesi, çocuğu keşfetmeye isteklendirmek için belirli aralıklarla güncellemesi ve bireysel, küçük grup veya büyük grup etkinliklerinde her çocuğun kazanımlara ulaşmasına yardımcı olmak için fırsat eğitimine yer vermesi oldukça önemlidir.

5.GELİŞİM ÖZELLİKLERİ, KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bu program gelişimsel bir programdır. Gelişimsel bir program, çocuğun bütünsel gelişimini destekler, bütüncül bir yaklaşımla, çocuğun sosyal ve duygusal, motor, bilişsel, dil gelişim alanları ile özbakım becerilerini birlikte ele alır. Programın temelini çocukların gelişimsel özellikleri oluşturur. Öğrenme süreçleri planlanırken yapılacak ilk iş çocukların takvim yaşının değil gelişim yaşının belirlenmesidir. Çocukların gelişimsel düzeyleri belirlendikten sonra kazanım ve göstergelerle farklı eğitim süreçleri oluşturularak çocukları desteklemek ve onları bulundukları gelişim düzeyinden çıkabilecekleri en üst aşamaya taşımak bu programın ulaşması beklenen hedeftir.

Amaç ve hedefler ulaşılmak istenen sonuçları gösterir. Diğer bir deyişle öğretmenin vermek istediklerini tanımlar. Kazanımlar ise çocuklar tarafından başarılması gereken sonuçları gösterir. Yani çocukların öğrenmeleri gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlar. Kazanımlar çocuğu merkeze alarak belirlenirken amaç ve hedefler öğretmeni ve dolayısı ile yıl içinde kapsanacak içeriği merkeze alarak belirlenir. Bu program çocuk merkezli bir program olduğu, aktif öğrenmeyi öne çıkardığı ve bilginin öğrenen tarafından yapılandırılarak kazanılacağını benimsediği için kazanım ve göstergeler kullanılmıştır. Göstergeler, bir kazanımın içyapısını oluşturan temel yapı taşları gibidir. Kazanımlara dayalı olarak oluşturulmuş olan göstergeler genellikle kendi içinde basitten-karmaşığa, somuttan-soyuta belli bir aşamalılık içinde sıralanarak belirlenen kazanımın gerçekleşmesine hizmet ederler.

Öğretmenler belli bir kazanımla ilgili olarak etkinlik oluştururken göstergeler onlara yol gösterecektir. Bu durum, kazanımı kapsayıcı nitelikte etkinliklerin yazılmasını ve uygulanmasını kolaylaştıracaktır.

Programda her yaş grubu için gelişim özellikleri, kazanımlar, göstergeler ve bunlarla ilgili açıklamalar tablolar halinde sunulmuştur (Ek 4. Syf:34).

6.OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ TANITIMI

6.1.Programın Genel Açıklaması

Bu program, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, özbakım becerilerini kazanmalarını ve ilköğretime hazır bulunmalarını sağlamak amacı ile geliştirilmiştir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra tüm gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır.

Program, çocukların gelişim düzeylerine ve özelliklerine dayanan ve bu bağlamda, tüm gelişim alanlarının geliştirilmesini esas alan “gelişimsel” bir programdır. Program yaklaşımı olarak “sarmal” özellik gösteren bu program, model olarak “eklektik”tir.

Programda, “kazanım” ve “gösterge” ler temel alınmıştır. Programda çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre, kazanım ve göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Gelişim özellikleri bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna göre düzenlenmiştir ancak öğretmenin kendi grubundaki çocuklar için programdan kazanım ve göstergeleri seçerken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alması gerekmektedir. Gereksinim duyulduğunda programda yer almayan bir kazanım ve/veya gösterge öğretmen tarafından belirlenerek eğitim planına eklenebilir. Ancak bu tür düzenlemeler yapılırken gerekçelerin iyi belirlenmesine, eklenen kazanım ve göstergelerin Türk Milli Eğitiminin Amaçları, Okul Öncesi Eğitimin amaçları, programın temel felsefesi, amaçları ve özellikleriyle tutarlı olmasına, diğer kazanımlarla çatışmamasına ve çakışmamasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

Bu programla beraber öğretmenin hazırlayacağı etkinlik havuzuna örnek olması amacıyla farklı yaş gruplarındaki çocuklar için etkinlik örneklerini içeren bir “Etkinlik Kitabı” hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra programla birlikte kullanılmak amacıyla “Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Programı” oluşturulmuştur.

6.2.Programın Temel Özellikleri

****Çocuk Merkezlidir:***

Okul öncesi eğitimde öğrenmenin gerçekleşebilmesi ve çocukların sağlıklı gelişimlerinin desteklenebilmesi ancak çocukların koşulsuz kabul edildiklerinden emin olmaları ve bulundukları ortamda kendilerini güvende hissetmeleri ile mümkün olur. Çocuklar bulundukları ortamın bir parçası olmak, yeni şeyler öğrenmek, aktif olmak etkinliklere katılmak, düşüncelerini ve kararlarını korkmadan ifade etmek ve seçimlerini özgürce yapmak isterler. Bir okul öncesi eğitim kurumu güvenli olmasının yanı sıra, gelişimsel açıdan uygun olan ve bireysel farklılıkları dikkate alarak hazırlanmış olan öğrenme fırsatlarını sunabilecek nitelikte ve zenginlikte olmalıdır. Çocuğun öğrenmesi, olumlu bir benlik algısı geliştirmesi, okula, öğrenmeye ve araştırmaya dair olumlu tutumlara sahip olması için; eğitim ortamlarında çocuğa yapacağı etkinlikleri ve oynayacağı materyalleri seçmede özgürlük tanınması, çocuğun bulunduğu ortamın değer gören bir üyesi olarak görülmesi, etkinliklere aktif katılımı, akran ve öğretmenleriyle karşılıklı etkileşime girebilmesi gereklidir.

Öğretmenlerin, öğrenme sürecinde çocukların bir şeyleri planlamalarına, yapmalarına, düzenlemelerine, sorgulamalarına, araştırmalarına, tartışmalarına ve üretmelerine mümkün olduğu kadar çok olanak tanımaları gerekmektedir. Çocuklara öğretmen tarafından hazırlanan ortamlar ya da öğrenme süreçleri sunmak ve onları sürekli yönlendirmek bu programın temel anlayışı ile gelişmektedir.

****Esneklik:***

Program; çocuğun, fiziksel çevrenin ve ailenin değişen özelliklerine göre uyarlanmaya ve bireyselleştirilmeye uygundur. Öğretmenin, ortaya çıkabilecek günlük ve anlık değişimlere göre eğitim sürecinde gerekli düzenlemeler yapabilmesine fırsat vermektedir.

****Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır:***

Okul öncesi eğitimde, kazanım ve göstergelerin geliştirilmesinde konu ya da tema merkezli eğitim söz konusu olmamakla birlikte eğitim planlanırken çeşitli konulardan yararlanılabilir. Aynı konular farklı kazanımlar için farklı yönleriyle tekrar ele alınabilir. Burada asıl amaç, ele alınan konunun öğretimi değil, o konu yardımı ile kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesidir.

****Oyun Temellidir:***

Çocuğun dili oyundur. Çocuk oyun aracılığıyla öğrenir, kendini ve içinde yaşadığı dünyayı oyunla tanır ve kendini en iyi oyun sırasında ifade eder, kritik düşünme becerilerini oyun içinde kazanır. Diğer bir deyişle oyun, çocuğun işidir. Bu gerçekten hareketle, programda kazanım ve göstergeler ele alınırken oyunun bir yöntem ve/veya etkinlik olarak kullanılması özellikle önerilmektedir. Oyun aracılığıyla öğrenmek bu programın ve okul öncesi eğitimin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir.

****Keşfederek Öğrenme Önceliklidir:***

Program, çocuğun kendi öğrenmesini kendisinin oluşturmasını destekler. Çocuk bu program aracılığıyla çevresinde olanları fark eder, merak ettiği konulara ilişkin sorular sorar, araştırma yapar, keşfeder ve oynar. Böylece bilgiyi kendisi yapılandırır.

****Öğrenme Merkezleri Önemlidir:***

Çocuk özgürce deneyimlerde bulunup rahatça hareket edebildiği ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini daha güzel sergileyebilir. Bu nedenle programda öğretmenlerden eğitim ortamlarını iç ve dış mekânlar olarak bir bütün halinde ele almaları beklenmektedir. Ayrıca seçilen ortamların çocuğun güven duyup rahat hareket edebileceği, farklı etkinliklere olanak tanıyan, tehlikelerden uzak, onlara gereksinimlerine uygun olanaklar sunan, estetik ve hoş ortamlar olmasına da özen gösterilmelidir. Öğrenme ortamı çocukların gelişim özellikleri, ilgileri ve gereksinimleri dikkate alınarak düzenlenirse çocukların keşfetmesini, yeni beceriler edinmesini ve öğrenmesini destekler.

****Büyük Grup, Küçük Grup ve Bireysel Etkinliklere Dengeli Bir Biçimde Yer Verilmesini Gerekir:***

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenme ortamları düzenlenirken şu üç temel ortama yer verildiğinden emin olunmalıdır.

- Büyük grup etkinliklerinin yapılabileceği, sınıftaki tüm çocukların bir arada çalışmasına fırsat verecek bir alan,
- Küçük grup etkinliklerinin yapılmasına fırsat verecek bir alan,
- Çocukların bireysel çalışmalarına fırsat verecek bir alan.

Öğretmenler sessiz etkinliklerin yapılacağı alan ile hareketli/sesli etkinliklerin yapılacağı alanları birbirlerinden uzak bir şekilde yerleştirmeye özen göstermelidirler.

****Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır:***

Bu programın amacına uygun bir şekilde uygulanabilmesi öğretmenlerin yaratıcı olması ve çocukların yaratıcılıklarının geliştirilmesiyle mümkündür. Yaratıcılık, programın temel özelliği olarak benimsenmiş ve kazanım ve göstergelerde yaratıcılık ele alınmıştır. Çünkü yaratıcılık programın başarıya ulaşmasında kritik bir kavramdır.

****Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılması Teşvik Edilmektedir:***

Programda kazanım ve göstergeler oluşturulurken günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılması eğitim sürecini hem zenginleştirir hem de kolaylaştırır. Aynı şekilde yakın çevre olanaklarının işe koşulması, araç-gereç, materyal vb.nin sağlanmasında hem çeşitlilik, hem de ekonomik açıdan kolaylık sağlar. Programda hem yaşam deneyimlerinin hem de yakın çevrenin eğitim amaçlı olarak kullanılması önerilmektedir. Bu noktada öğretmenin yakın çevreyi ve çocuğun yaşam deneyimlerini iyi tanınması ve izlemesi önem taşımaktadır.

****Evrensel ve Toplumsal Değerlere Yer Verilmiştir:***

Değerler eğitimi, programda ayrı kazanım ve göstergeler olarak ele alınmamakla birlikte, programın tamamında bütüncül bir şekilde ele alınmıştır. Program, çocukların eleştirel bir şekilde doğrular ve yanlışlar hakkında düşünmelerini ve düşüncelerini özgür bir şekilde ifade etmelerini desteklemektedir. Program bu yönüyle, farklılıklara saygı duyulmasını ve farklı özellikleri olan bireylerle uyum içinde bir arada yaşamaya dair deneyimler kazanılmasını teşvik etmektedir. Çocukların yaşadıkları toplumun değerlerini tanımaları, evrensel ve toplumsal değerleri benimsemeleri onların sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmeleri açısından önemlidir.

****Öğretmene Özgürlük Tanır:***

Bu programı kullanan öğretmen eğitim planlarını kendisi hazırlar, uygular ve değerlendirir. Öğretmen, programda yer alan kazanım ve göstergeleri farklı biçimlerde bir araya getirebilir. Etkinliklerini bütünleştirilmiş veya ayrı ayrı hazırlayabilir, değişik konulardan, etkinlik, ortam ve materyallerden yararlanarak öğrenme süreçlerini zenginleştirebilir.

Öğretmen değişik etkinlikler geliştirerek etkinlik havuzunu oluşturur. İlgili ayın planına aldığı kazanımların ele alındığı etkinliklerden o gün için karar verdiklerini çocuklarla birlikte uygular.

****Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür:***

Okul öncesi eğitimde sonuç değil, süreç önemli olduğundan, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi yaklaşımı öne çıkmaktadır.

Okul Öncesi Eğitim Programının değerlendirme süreci:

- Çocuğun gelişiminin değerlendirilmesi,
- Programın değerlendirilmesi,
- Öğretmenin kendini değerlendirmesi olarak üç farklı boyutta ele alınmaktadır.

Değerlendirme sırasında bu üç değerlendirme süreci iç içe olduğundan, birinden elde edilen bulguların diğerlerinin değerlendirilmesinde kullanılabileceği unutulmamalıdır. Öğretmenlerin yapılan değerlendirmeleri sonraki uygulamalarda dikkate almaları ve yapılan tüm değerlendirmelerde objektif olmaları, programın nitelikli bir şekilde uygulanmasını sağlayan unsurlar arasında yer almaktadır.

****Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir:***

Çocuğun eğitimi, okul ve aile arasında paylaşılan bir sorumluluktur. Anne babalar çocuğun eğitimine ne kadar erken katılırlarsa çocukların kazanımları da o oranda artacaktır. Anne-babaların eğitime katılımı, ailenin sosyokültürel değerlerinin programa yansıtılmasını kolaylaştırmanın yanı sıra, okul ve ev arasındaki devamlılığı destekleyerek kazanılan bilgi, beceri ve tutumların kalıcılığını sağlar.

****Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir:***

Okul öncesi eğitimi, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak, tüm çocuklara öğrenme ve ilkokula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler. Öğretmenlere örnek etkinlikler sunmak amacıyla hazırlanan “Etkinlik Kitabı” nda yer alan her etkinlikte farklı özel gereksinimi olan çocuklar için uyarlamalar yapılmıştır.

Öğretmenlerin kendi sınıflarındaki çocukların özel gereksinimini dikkate alarak eğitim süreçlerinde uygun uyarlamaları yapmaları beklenmektedir. Bunun için özel gereksinimli çocukları desteklemede dikkat edilmesi gereken noktalar çocukların yetersizlik alanlarına göre tablolar halinde program ekinde özetlenmiştir.

****Rehberlik Hizmetlerine Önem Vermektedir:***

Öğrenme sürecinin verimliliğinin arttırılmasında rehberlik hizmetlerinden yararlanılması önemlidir.

Öğretmenlerin, rehber öğretmenlerle işbirliği içinde çalışması, çocukların gelişimlerinin desteklenmesinde ve ekip çalışmasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde önemlidir. Ayrıca bu işbirliğinin ailelerin eğitimlerine de önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

7. EĞİTİMİN PLANLANMASI VE UYGULANMASI

7.1.Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri

Bir okul öncesi eğitim kurumunun, çocukların eğitimsel gereksinimlerini karşılar nitelikte tasarlanmış olması oldukça önemlidir. İyi tasarlanmış eğitim ortamları çocukların etkin öğrenmelerini destekler ve yaratıcı problem çözme becerilerini geliştirir. Dikkatli ve özenli planlanmış eğitim ortamları okul öncesi eğitim programlarının en iyi şekilde planlanması ve uygulanmasında büyük önem taşır. Bunun için eğitim ortamlarının öğrenme merkezlerini içerecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Öğrenme Merkezleri;

Öğrenme merkezleri günlük eğitim planı akışında yer alan etkinliklerde ele alınan kazanım ve göstergeler doğrultusunda seçilmiş farklı materyalleri barındıran, birbirlerinden dolap, pano, farklı renkte halılar, yer döşemeleri ya da yere yapıştırılan bantlar gibi malzemelerle ayrılmış olan oyun alanlarıdır. Merkezler sınıf içinde özelliklerine göre yerleştirilmelidir. Örneğin daha hareketli oyunlar oynanabilen blok merkezinin kitap merkezinden mümkün olduğunca uzak bir yerde düzenlenmesi farklı ilgi alanlarında bulunan çocuklara rahatlık sağlayacak, sınıf düzeninin sağlanmasına da doğal yoldan yardımcı olacaktır.

Öğretmen, öğrenme merkezlerinde sınıfın fiziksel özelliklerini ve çocuk sayısını dikkate alarak, çocukların bireysel gereksinimlerine ve ilgilerine yönelik düzenlemeler yapar. Oluşturulan merkez sınırları, uygun etkileşimlerin bir alandan diğer alana kolaylıkla taşınabilmesi ve çocukların değişken ilgilerini yanıtlayabilmesi için esnek olmalıdır. Bunun yanı sıra var olan öğrenme merkezleri; kazanımlara uygun olarak yeni materyaller eklenmesi, bazı materyallerin kaldırılması, bazılarının da tekrar yerine konması şeklinde güncellenmelidir. Böylece çocukların materyallere olan ilgileri canlı tutulabilir. Öğrenme merkezlerinin düzenlenmesinde çocukların da fikirlerinin alınması, sınıfı benimsemelerine ve aldıkları sorumlulukları yerine getirmelerine destek olacaktır. Bir sınıfta kaç merkez olacağını sınıftaki çocuk sayısı ve sınıfın fiziksel koşulları belirler.

Her merkezde oynayacak çocuk sayısını ise sınıftaki merkezlerin sayısı, merkezlerin büyüklüğü ve materyallerin yeterliliği belirler. Belirli bir öğrenme merkezinde oynayacak çocukların sayısı ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek bir anlaşmazlık durumunda öğretmen oyun oynama süresine sınır getirebilir. Örneğin dramatik oyun merkezi ilgi çekici materyalleri nedeniyle çocukların hepsinin aynı anda oynamak istedikleri bir bölüm olabilir. Öğretmen burada bir çalar saat bulundurabilir ve uygun bir süreye ayarlayarak çocukların bu merkezden dönüşümlü olarak yararlanmasını sağlayabilir. Çocuklar bu kuralı içselleştirdiklerinde, saat çaldığında malzemeleri toplayarak dramatik oyun merkezini bir sonraki gruba herhangi bir uyarı olmadan bırakacaklardır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında her zaman bulunması gereken merkezler; blok, kitap, müzik, sanat, fen ve dramatik oyun merkezleridir. Sınıfta bulunan merkezlerin adlarının ve sembollerinin bulunduğu, farklı renklerde kartlar hazırlanarak ait olduğu merkezde çocukların görebileceği bir yere asılmalı ya da yapıştırılmalıdır. Örneğin kitap merkezi için üzerinde kitap/kitap okuyan çocuk resmi bulunan bir kart ya da sanat merkezi için üzerinde palet ve boya fırçalarının resmi bulunan bir kart hazırlanabilir. Öğretmen gerekli zaman ve durumlarda seçilen temalara uygun olarak bir süreliğine yeni merkezler de oluşturabilir. Örneğin özel gün ve haftalardan Kızılay haftasına girildiyse, Kızılay

etkinliklerini çağrıştıran materyalleri barındıran bir merkez oluşturulabilir ya da sınıfta kardeşi olan bir çocuk varsa bebekler ve gereksinimlerinin yer aldığı bir merkez hazırlanabilir. Bunun yanı sıra çocukların banka, postane, restoran, sağlık kurumları, alış veriş mağazaları vb. yerlerde yaşam becerilerini bağımsızca geliştirip uygulayabilecekleri farklı merkezler de hazırlanabilir. Geçici bir süre için oluşturulan bu merkezler çocukların ilgisine göre iki ya da üç gün, bazen de bir hafta boyunca sınıfta yer alabilir.

Öğretmen, öğrenme merkezlerini çocuklar sınıfa gelmeden önce hazırlar. Güne başlama zamanı sonunda tercih ettikleri merkezlerde oynamaları için çocuklara rehberlik eder. Öğrenme merkezini seçen çocuk ilgi ve isteği doğrultusunda etkinliğini sürdürür, çalışmasını bitirdiğinde bir merkezden diğerine geçebilir. Öğretmen, çocuklar merkezdeyken kendisi de sürece katılarak gözlem yapar ve çocukları ve eğitim planını değerlendirebilmek için çocukların çoğunlukla hangi merkezleri ve hangi arkadaşlarıyla oynamayı tercih ettiğini bireysel olarak not defterine kayıt eder. Çocukların çeşitli deneyimler yaşayıp farklı kazanımlara ulaşabilmesi için onları diğer günlerde değişik merkezlere yönlendirmeye özen gösterir. Bunun yanı sıra merkezlerde farklı arkadaşlarıyla da oynamalarına dikkat eder.

Aşağıda her zaman bulunması gereken öğrenme merkezlerinin tanımı ve amacı açıklanarak bulunması gereken materyaller belirtilmiştir:

a.Blok Merkezi:

Çocukların yaşadıkları ortamlarda yer alan farklı boyut, şekil ve renkteki figürleri ve bunlar arasındaki ilişkileri fark etmesine ve farklı figürler kullanarak yapı-inşa oyunları aracılığıyla yaratıcılıklarını kullanmasına olanak tanıyan bir merkezdir. Bu merkez için geniş bir alana ihtiyaç vardır ve çocuklar hareketli olup çok ses çıkarabilecekleri için sessiz olunması gereken merkezlerden uzak olmalıdır.

Materyaller: Farklı materyallerle (ahşap, köpük, plastik, kâğıt, karton) yapılmış bloklar, içi boş bloklar, minyatür hayvan figürleri (çiftlik hayvanları, yabani hayvanlar, evcil hayvanlar) insan figürleri (itfaiyeci, polis, asker vb. figürleri), kamyonet ve arabalar, farklı eğimlerdeki rampalar, yol-sokak-bina-trafik işaret ve levhaları, legolar, ev figürleri, farklı renklerde kâğıt ve kartonlar, tekerlekler, kâğıt havlu-tuvalet kâğıdı ruloları, farklı boyutlarda kutu-kartonlar (süt, meyve suyu vb kutu-kartonları), figür ve blokların içine konabileceği kutu ve sepetler vb. bulundurulabilir.

b.Kitap Merkezi:

Çocukların okuma-yazma etkinliklerine ve kitaplara karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlamayı, dil ve iletişim becerilerini desteklemeyi amaçlayan bu öğrenme merkezinin rahat, aydınlık ve görece sessiz bir mekânda olmasına özen gösterilmelidir. Bu merkez çocukların basılı materyalleri inceleyebileceği, bazen masada bazen bir mindere uzanarak kitap/dergi vb. bakabileceği bir alandır.

Materyaller: Çocukların ulaşabileceği yükseklikte kitaplık-raflar, resimli kitaplar, sandalye-koltuk, minderler, masa, broşürler, dergiler, ansiklopediler, atlaslar, kataloglar, çalışma defteri, farklı boyutlarda resimli kartlar, yazılı materyaller, gazete, farklı temalara uygun olarak hazırlanmış afişler, ABC kitapları, kumaş kitaplar, çocukların hazırladığı kitaplar, haritalar, büyüteçler, restoran menüleri, telefon rehberi, hikâye ve masal kahramanlarının maketleri, üç boyutlu resimli kitaplar, hikâyelerin

anlatıldığı CD'ler, bilgisayar, yansı cihazı, masa lambası, bilmece kitapları ya da kartları, boyama kitapları, tekerleme, şiir kitapları, biyografiler ve kavram kitapları, bellek kartları, kavram oyuncakları vb. bulundurulabilir.

c.Müzik Merkezi:

Çocukların müzik ile ilgili bilgi ve becerilerini destekleyerek deneyim kazanmalarını sağlayan etkinliklerin yapıldığı bir öğrenme merkezidir. Okul öncesi eğitim kurumunda müzik merkezinin olması, çocukların hem erken dönemde müzik eğitimiyle ilgili bireysel bilgi ve becerilerinin oluşmasını ve gelişmesini sağlayacak hem de genel müzik kültürünün oluşmasına katkıda bulunacaktır. Bu merkezde özellikle gerekli çalgı ve araç-gereçlerin bulundurulması ve bunların hem çocuklar hem de öğretmenler tarafından etkin bir şekilde kullanılması, ritim duygusunun gelişebilmesi ve işitsel algının uyarılması açısından önemlidir. Çocuk bu merkezdeki çalgı ve araç-gereçler yardımıyla bilişsel, sosyal duygusal ve motor becerilerini artırmaya yönelik çalışmalar da yapabilecektir.

Ayrıca öğretmen çocuklarla birlikte artık materyallerden farklı sesler çıkaran müzik araç ve gereçleri yapmaya da özen göstermelidir.

Müzik merkezinde bulunması gereken çalgı ve araç-gereçler:

Vurmalı çalgılar (Orff çalgıları):

- Ezgililer; glockenspiel, metalofon, ksilofon.
- Ezgisizler; ritim çubuğu, kastanyet, marakas, agogo, çelik üçgen, ziller, davul, tef vb.

Öğretmenin kullanması için piyano, org, gitar, keman, blokflüt veya melodika,vb. bulundurulmalıdır.

Çocuklarla kullanmak üzere CD çalar, klasik müzik CD'leri, çocuk şarkıları CD'leri ve müzik kitapları bulundurulmalıdır.

d.Sanat Merkezi:

Çocukların geçmiş deneyimleri ve öğrendiklerini temel alarak yeni fikirler ve özgün ürünler ortaya koymalarına olanak tanımayı amaçlayan, farklı malzemelerle etkileşime geçerek keşifler yapabileceği ve farklı deneyimler yaşayabileceği bir merkezdir. Bu çalışmalar süresince çocukların estetik algıları ve manipülatif becerileri gelişir. Dönem başında ve daha küçük yaş gruplarında daha basit materyaller ile başlanması ve çocukların beceri düzeyleri arttıkça materyallerin de daha karmaşıklaşması gerekir. Çocukların ürettikleri ürünlerin çocukların göz hizasında ve çocuklar tarafından sergilenmesine özen gösterilmelidir.

Materyaller: Pastel boya, kuru boya, gazlı kalem, sulu boya, akrilik boya, tutkalı boya, beyaz kağıt, renkli fon kartonları, rulo kraft kağıtları, naylon poşetler, köpük (strafor) panolar, kumaş, cam, metal yüzeyler, düz taşlar, şişe kavanoz ve çeşitli büyüklükte karton kutular, kağıt bardaklar, desenli duvar kağıtları, kap kağıtları, gazete dergi, ahşap boyama materyalleri, her türlü kolaj (kesme yapıştırma) malzemeleri, değişik renk ve desende kağıtlar, alüminyum folyo, yoğurma materyali olarak oyun hamurları, kil, yapıştırıcı olarak beyaz (plastik) tutkal, makaslar, kağıt peçete ve ruloları, pipetler, kürdan, kumaş parçaları, renklendirilmiş pamuklar, şampuan şişeleri, ipler, düğmeler, alçı

kalıpları, maskeler, makarnalar, boncuklar, resamlara ait tablolar ve reproduksiyonlar, kartpostallar, posterler, gezi fotoğrafları, müze broşürleri, çıkartmalar, resimli takvimler, çocukların yaptığı resimler, sergi panosu, sanat haberlerinin yer aldığı gazete ve dergiler, çocukların çektiği fotoğraflar, proje çalışmaları, koleksiyonlar, ülkeleri tanıtan resimler, çocuklar için önlük veya eski tişörtler, palet, tuval, baskı çalışmaları için; yaprak patates, çarşaf, süngerden kalıplar, fırçalar, şövaleler vb. bulundurulabilir.

e.Fen Merkezi:

Çocuklar dünyaya karşı içten gelen bir merak duyar ve çevrelerinde olup biteni öğrenmek isterler. Bu öğrenme merkezi çocukların merak duygusu ve öğrenme arzusunu uyarmayı ve çocukların yaşadıkları dünya hakkında yeni şeyler öğrenmelerini desteklemeyi amaçlar. Çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirebilecekleri bu merkez, aydınlık ve rahat çalışılabilecek şekilde düzenlenmeli ve görece sessiz merkezlere yakın olmalıdır.

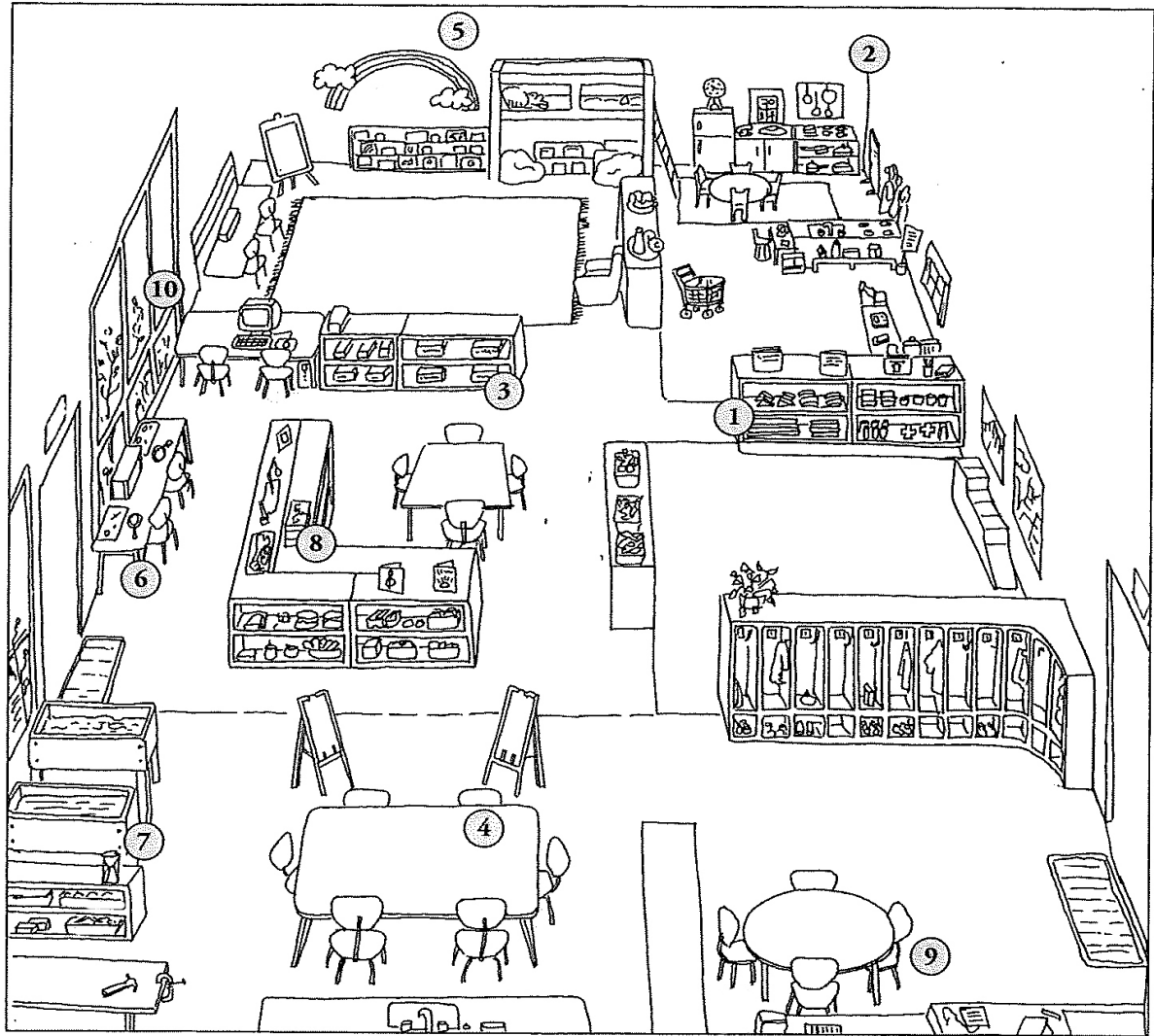
Materyaller: Standart ve standart olmayan duyu malzemeleri bulundurulabilir (örn: kum, su, pirinç, nohut, mısır farklı boyuttaki kaplara konabilir veya büyükçe bir kap farklı zamanlarda farklı malzemelerle doldurulabilir). Materyallerin gerçek nesnelerden oluşmasına özen gösterilmelidir. Akvaryum, saat, takvim, cetvel, mezura, metre, hesap makinesi, kum saati, küre, harita, ülkeleri tanıtan resimler, büyüteç, mikroskop, stetoskop, bilgisayar, ayna, termometre, kronometre, pusula, dürbün, ip, lastik, rafya, kurdele, rüzgar gülü, mıknatıs, terazi, kuru yapraklar, taşlar, böcek koleksiyonları, ölçü kapları ve ölçü kaşıkları, bilim kitapları, slayt ve slayt makinesi, kamera, fotoğraf makinası, fen ve doğa konusu ile ilgili fotoğraflar, afişler, filmler, belgeseller, insan vücudu modeli, iskelet modeli, diş modeli, evcil hayvanlar, evcil hayvan kafesleri, kuş yuvaları, hayvan tüyleri, bitkiler ve çimlendirme kapları, kum, kil, toprak, su, deniz kabukları, el feneri, saç kurutma makinesi, piller, teller, ampuller, radyo gibi elektrikli aletler, süzgeç, huni, plastik kaplar, kapaklar, kek kalıpları ve kovalar gibi çeşitli mutfak eşyaları, fasulye, nohut, mercimek gibi değişik baklagiller ve tohumlar, un, tuz, şeker, kabartma tozu, tutkal, mum, tebeşir, pamuk, tarak, farklı dokularda kumaşlar, makas, besin piramidi panosu, balonlar, naylon torbalar, çeşitli demir ve tahta çubuklar, röntgen filmleri gibi malzemeler bulundurulabilir. Sayı kartları, (karton, mukavvadan, tahtadan sayılar), eşleştirme kartları, boncuklu abaküs, üç boyutlu nesneler (renkli kapaklar, kâğıt bardak), renkli kâğıtlar, çeşitli uzunluklarda materyaller (kalemler, pipetler, boyalar), toplar, balonlar, legolar, bloklar, yazı tahtası, yap-boz lar.

f.Dramatik Oyun Merkezi:

Oyun çocuğun tüm gelişim alanlarını destekler. Çocuklar dramatik/sembolik oyun sırasında nesnelerle ve kişilerle etkileşimde bulunur ve nesneleri düşünce, durum ve diğer nesneleri temsil etmek için kullanırlar. Sembolik düşünmenin gelişimini destekleyen bu öğrenme merkezinde çocuğun farklı roller almasına, yeni keşiflerde bulunmasına, günlük yaşamdan olayları ve kişileri doğaçlama olarak canlandırmasına imkân sağlayan materyaller yer almaktadır. Bu merkez için çocukların serbestçe oyun oynamasını, birbirleriyle etkileşmesini ve farklı oyun senaryoları oluşturmasını destekleyecek genişlikte bir alan düzenlenmeli ve bu alanın sessiz olunması gereken merkezlerden uzak olmasına özen gösterilmelidir.

Materyaller: Kukla perdesi, çeşitli kuklalar (el kuklası, ipli kukla, parmak kuklası, çomak kukla vb.), maskeler, kostümler, şapkalar, şallar, atkılar, kurdeleler, tüller, eşarplar, çantalar, aksesuarlar, yapılandırılmış oyuncaklar (örn; evcilik oyuncakları, tamir malzemeleri vb.), minderler, çantalar, peruklar, eldivenler, kemerler, gözlükler, yağmurluklar, oyun evi, bloklar, çadır, sepetler, çeşitli tiyatro oyunlarının afişleri, posterler, maketler, minyatür oyuncaklar, çeşitli meslek gruplarına özgü materyaller, örn: stetoskop, itfaiyeci miğferi, aşçı şapkası, tarak, ayna, bardaklar, oyuncak yemek takımı (tabak, çanak, kaşık, çatal), piknik sepeti, vazo ve çiçekler, boş kutular, süpürge, fırça, faras, telefon, cep telefonu ve telefon rehberi, gazete, dergi, magazinler, defterler, kalemler, renkli kâğıtlar, kendinden yapışkan not kâğıtları, eski daktilo, klavye, önlükler, kablosu kesilmiş eski saç kurutma makinesi vb. bulundurulabilir.

Aşağıda örnek bir okul öncesi eğitim ortamı verilmiştir:

1. Blok Merkezi	4. Sanat Merkezi	7. Kum ve Su Masası	10. Bilgisayar Merkezi
2. Dramatik Oyun Merkezi	5. Kitap Merkezi	8. Müzik Merkezi	
3. Manipülatif Oyun Merkezi	6. Fen Merkezi	9. Giriş ve Bekleme Alanı	

Yukarıda yer alan çizim ideal bir okul öncesi eğitim ortamını yansıtmaktadır. Bu ortamda dikkat edilmesi gereken nokta, öğrenme merkezlerinin birbirlerinden belirgin bir biçimde ayrılmış olmasıdır. Bunun amacı çocukların küçük gruplar halinde her bir öğrenme merkezinde daha etkin çalışabilmesini sağlamaktır. Çizimde öğrenme merkezleri birbirinden ayrılmış olsa da birbirinden kopuk ve bağımsız değildir. Çocuklar bir öğrenme merkezinde çalışırken diğerlerinde neler olup bittiğini kolayca takip edebilir. Bir öğrenme merkezinden diğerine erişim oldukça kolaydır.

Bu çizimde ideal bir okul öncesi ortamında olması gereken hemen hemen tüm öğrenme merkezleri mevcuttur ve bu merkezler birbirinden açık raf sistemine sahip, çocuk boyuna uygun dolaplarla ayrılmıştır. Dolapların çocuk boyuna uygun olması çocuğun çalışmak istediği materyale kendi başına ulaşması ve işini bitirince materyali yine kendi başına yerine kaldırması açısından önemlidir. Çizimde olası çarpma ve yaralanmaları önlemek için masa ve sandalyelerin kenarlarının sivri değil oval olduğuna dikkat edilmelidir.

Mekânın daha küçük olduğu sınıflarda tüm öğrenme merkezlerine yer verilmeyebilir. Böyle bir durumda var olan öğrenme merkezleri birden fazla amaç için kullanılabilir. Örneğin sanat merkezi aynı zamanda bilim merkezi olarak, dramatik oyun merkezi ise aynı zamanda blok merkezi olarak kullanılabilir.

7.2.Etkinlik Türleri ve Açıklamaları

Öğretmen ya da çocuklar tarafından yapılandırılmış/yarı yapılandırılmış etkinlikler sınıf içinde yapılabileceği gibi açık havada da yapılabilir. Öğretmenlerin bu etkinlikleri mümkün olduğunca açık havada da gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bu etkinliklerin içinde Türkçe, Sanat, Drama, Müzik, Hareket, Oyun, Fen, Matematik, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Alan Gezileri yer almaktadır.

Bu etkinlikler büyük grup olarak planlanıp uygulanabilir. Ancak öğretmen bu etkinlikleri planlarken küçük grup ve bireysel olarak uygulanacak şekilde de düzenlemeye özen göstermelidir.

Bireysel etkinlikler öğretmenin hem özel gereksinimli çocuklar hem de gruptaki diğer çocuklar için onların ilgi ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak planladığı etkinliklerdir. Bireysel çalışma, bir konuyu bir çocuğun yaparak yaşayarak öğrenme yoludur. Bu çalışmada çocuğun kendi başına öğrenmesi amaçlanır.

Aşağıda etkinlik çeşitleri tanımlanmış ve örnek etkinlikler belirtilmiştir:

a.Sanat Etkinliği:

Çocuğun yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak problem çözmesine, eleştirel ve çözüm odaklı düşünmesine olanak tanıyan etkinliklerdir. Sanat etkinlikleri aynı zamanda çocukların kendilerini ifade ederek iletişim becerilerini geliştirmesine yardımcı olur. Bunlara ek olarak sanat etkinlikleri çocuğun kendini, içinde bulunduğu kültürü ve diğer kültürleri daha iyi anlamasına olanak tanıyarak farklılıklara saygı duymasına da yardımcı olur.

Küçük grup çalışması olarak planlanan, çocukların ilgi ve gereksinimlerine yönelik olarak bireysel olarak da uygulanabilen etkinliklerdir. Sanat etkinlikleri bir öğrenme merkezinde

yapılabileceği gibi gün içinde ayrı bir etkinlik olarak da yer alabilir. Süreç tek bir ürün ortaya çıkarmak amaçlı planlanmaz. Grubun sayısına ve özelliğine göre çeşitli etkinlikler ve etkinliklerle ilgili materyaller hazırlanmalı, çocuğa seçme fırsatı tanınmalıdır.

Örnek etkinlikler: Çeşitli sanatsal tekniklerin ve artık materyallerin kullanıldığı kolaj ve üç boyutlu çalışmalar, kesme, yırtma-yapıştırma, boyama çalışmaları yapılabilir, bir sanatçının atölyesi ziyaret edilebilir, bir müze veya galeriye gezi düzenlenebilir.

b.Türkçe Etkinliği:

Türkçe etkinliği çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak, sözcük dağarcıklarını geliştirmek ve iletişim becerilerini artırmak için planlanan bireysel ve grup etkinlikleridir. Türkçe etkinliklerinin amacı; çocukların Türkçe'yi düzgün kullanmasını, sesleri çıkarabilmesini, farklı sözdizimsel yapıları anlama ve kullanmasını, dinleme becerilerini kazanmasını, duygu ve düşüncelerini sözel ve sözel olmayan yollarla ifade etmesini, ses tonunu ayarlamasını ve sözcükleri doğru üretmesini sağlamaktır. Bunların yanı sıra Türkçe etkinliklerinin önemli işlevlerinden birisi çocukların kitaplara karşı olumlu tutum geliştirmelerini desteklemek ve kitap sevgisini aşılardır.

Eğitim programlarında dil ve iletişimin desteklenebilmesi için çocuk-çocuk ve yetişkin-çocuk iletişimini teşvik eden bir yaklaşımın kullanılması önemlidir. Seçilen etkinliklerin sözel ve sözel olmayan dil becerilerini kapsaması, örneklerle çeşitlendirilmesi, yorumlara ve farklı çıkarımlara olanak sağlaması, ilk elden deneyim kazanmanın, yaparak-yaşayarak öğrenmenin desteklenmesi kalem-kâğıda dayalı becerilerden çok daha fazla önem taşımaktadır.

Erken okuryazarlık becerileri çocuğun gelecekteki okuma ve yazma süreci ve okul başarısı için çok önemlidir. Dil ve erken okuryazarlık birbiri ile yakından ilişkilidir. Okuma yazmadan farklı olan erken okuryazarlık, özellikle okulöncesi dönemde dil becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları ile desteklenmekte ve çocukların gelecekteki okuryazarlık başarılarında önemli rol oynamaktadır. Çocukların harfleri öğrenmelerini hedefleyen programlar yerine sınıf içinde uyaklı sözcüklerden oluşan şarkılar söylenmesini ve seslerin sözcük içindeki konumlarına dayalı oyunlar oynanmasını destekleyen programlar onlara anlamlı deneyimler sağlar.

Türkçe etkinlikleri planlarken öğretmenlerin çocukların yaş ve gelişim özelliklerine dikkat etmesinin yanı sıra eğitim ortamını düzenlemesi, farklı yöntem ve teknikleri kullanması, bireysel ve grup etkinliklerine yer vermesi ve sosyal ve kültürel olarak dezavantajlı çocukları göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Örnek etkinlikler: Tekerleme söyleme, parmak oyunu oynama, şiir okuma, bilmece sorma, sohbet etme, resimli kitap okuma, etkileşimli ve paylaşımlı okuma, öykü anlatma, taklit oyunları, dramatizasyon, öykü tamamlama, başka öykü oluşturma, öyküyü tekrar anlatma, bir öyküyü resimlendirme ve resimlerden yeni bir öykü oluşturma gibi etkinliklerdir.

Resimli öykü okuma çalışmalarında eğitimciler, öykü sonunda çocuklarla sohbet ederek öyküdeki ana olay, karakterler, öyküyü oluşturan sorunlar ve giriş, gelişme ve sonuç hakkında sorular sorabilirler. Resimli kitapları oluşturan resim, yazı, renk, boyut gibi temel özellikler ile yazar ve çizerler hakkındaki konuşmalar çocuklara kitabı oluşturan unsurları tanıtır.

Etkileşimli kitap okuma çalışmalarında öğretmen çocuklara sorular sorar, tahminlerde bulunmalarını isteyerek onların kitapta geçen olay ve karakterlere tepki vermesini sağlar, hedef sözcükler belirleyerek yeni sözcükler kullanır.

Paylaşımlı kitap okuma çalışmalarında öğretmen büyük ve resimli öykü kitapları kullanarak çocukların kitabın yazı ve resimlerini görmelerini sağlayacak şekilde oturur. Kitap, birlikte etkileşimli bir şekilde okunur.

c.Oyun Etkinliği:

Oyun, çocukların uzmanlık alanıdır. Dünyanın her yerinde çocuklar her koşulda, her zaman, her şeyle oyun oynayabilirler. Oyun sadece çocukların değil yaşam boyu bireylerin haz verici uğraşı olarak önemini sürdürür. Çocukluk döneminin vazgeçilmez uğraşı olan oyundan en etkili öğrenme fırsatı olarak yararlanılmalıdır. Çocuklar öğrenme deneyimlerini oyunları aracılığı ile geliştirirler ve zenginleştirirler. Oyun, çocukların eylem düzeyinde katılım gösterdikleri, düşünce ve duygularını ifade ettikleri, meraklarını giderecek araştırma ve gözlem yapma olanağı buldukları, yeni keşiflerde bulundukları, nesnelerle ve kişilerle etkileşim içinde bulundukları haz verici bir etkinliktir. Oyun çocukların zorunlu değil gönüllü eylemidir. Oyun çocukları fiziksel ve duygusal olarak rahatlatığı için zihinsel olarak da öğrenmeye elverişli bir ortam sağlar. Çocuklar oyun oynayarak tüm deneyim alanlarında gelişim gösterirler bir başka deyişle oyun çocuğu geliştirir, ancak aynı zamanda oyunun kendisi de gelişimsel bir süreçtir. Yani, çocukların yaşlarıyla paralel olarak oyunları da gelişir. Bu nedenle çocukların yaşlarına, gelişimsel gereksinimlerine ve ilgilerine göre farklı oyun fırsatları sunmak gerekmektedir. Örneğin sadece sınıf içinde değil, çocuklar açık havada da oyun oynayabilecekleri fırsatlardan yararlandırılmalıdır. Ayrıca çocuklara yeni ve orijinal oyunlar üretebilecekleri çeşitli oyun materyalleri de sunmak önemlidir. Çocuklar sadece eğitsel materyal olarak yapılmış oyuncaklarla oynamazlar, onlar için sağlık ve güvenlik tedbiri alınmış her şey etkili bir eğitsel materyale dönüştürülebilir. Bu bağlamda çocukların öğrenme deneyimlerini destekleyecek uyarıcılar yönünden zenginleştirilmiş çevreler de önemlidir.

Oyun çocukların hareket gereksinimini de karşıladığı gibi oynanan oyunun türüne göre hayal dünyasını zenginleştirir. Ayrıca oyunda günlük yaşamsal deneyimlerin provasının yapıldığını, gerçek yaşam becerilerinin temellerinin atıldığını, çocuğun kendisini ve çevresini tanıma fırsatı bulduğu duygusal güvenlik alanı yarattığını da vurgulamak gerekir.

Çocukların oyun oynama gereksinimini karşılayabilmek için, günlük eğitim programı kapsamında farklı türlerde, farklı kazanımlara hizmet edecek çeşitli oyun oynama fırsatları sunmak önemlidir:

- **Yapılandırılmamış oyun/serbest oyun:** Oyun köşelerinde-merkezlerinde bireysel, eşli, küçük ya da büyük grup halinde oynanan oyunlar sırasında çocuklar tamamen kişisel ilgi ve tercihleri doğrultusunda oynarlar. Nerede, kiminle, ne ile ve nasıl oynayacaklarına çocuklar karar verirler. Çocukların çok yönlü gelişimini göz ardı eden akademik hedeflere odaklanmış okullarda çocukların bu oyun türünde oyun oynaması çok sınırlı olabilir, bu nedenle çocukların oyun oynama haklarını koruyacak tüm tedbirlerin alınması gerekmektedir. Tüm günlük okul programlarında sabah okula gelişte ve akşamüstü okuldan ayrılmadan önce mutlaka yapılandırılmamış oyun köşelerinde serbest oyun oynanması sağlanmalıdır.
- **Yarı yapılandırılmış oyun etkinlikleri:** Çocukların gelişiminin tüm boyutlarda desteklenmesini hedefleyen, öğretmen ya da çocuk tarafından başlatılan, çocukların aktif katılımı

ile sürdürülen, çocuk merkezli, açık uçlu bir süreç olarak işleyen yaratıcı oyun etkinliklerinden oluşan oyunlardır. Oyunun bir öğretim yöntemi olarak kullanıldığı bu etkinliklere, günlük eğitim programı içinde mutlaka yer verilmelidir.

- **Yapılandırılmış oyun etkinlikleri:** Çocukların gelişimsel ilerlemelerini desteklemek amacıyla kuralları başkası tarafından belirlenmiş oyun etkinliklerine küçük ve büyük gruplarda katılmasını kapsayan oyunlardır. Geleneksel çocuk oyunları bu kategorideki oyunlardır. Özellikle her ay en az beş geleneksel çocuk oyununun sürece dâhil edilmesi sağlanmalıdır.

Bu farklı oyun türlerine günlük eğitim programında dengeli bir şekilde yer vererek çocukların gelişimlerini en üst seviyede desteklemek mümkün olabilecektir.

d.Hareket Etkinliği:

Hareket etkinliğinin amacı, çocukların temel hareket becerilerini geliştirerek çocuğun fiziksel, motor, bilişsel, sosyal-duygusal, dil gelişimine ve özbakım becerilerine katkıda bulunmaktır. Böylece çocuğun fiziksel etkinliklere yaşam boyu katılımı da sağlanabilir. Çocukların fiziksel ve motor yeterliliklerinin, algısal motor gelişimlerinin ve hareket becerilerinin yani yer değiştirme, nesne kontrolü ve denge becerilerinin geliştirilmesini içeren etkinliklerdir. Bu etkinlikler süresince çocukların temel hareket becerileri, beden farkındalığı ve motor yeterliliği (güç, koordinasyon, hız, çabukluk), fiziksel yeterliliği (esneklik, kuvvet, dayanıklılık) gelişir. Çocukların motor gelişim düzeylerinin belirlenerek farklı etkinliklerin hazırlanıp uygulanması, kazanımlara dayalı bir eğitim programının oluşturulması önemlidir.

Örnek etkinlikler: Beden farkındalığı (bedenin omuz, bel, dirsek ve bilek gibi değişik bölümleri), alan farkındalığı (yukarı, aşağı, ön, arka, sağ, sol gibi), kuvvet, hız, çabukluk, esneklik, dayanıklılık ve koordinasyonu geliştirici etkinlikler yapılabilecek etkinlikler arasındadır. Çocukların bireysel özelliklerini dikkate alan, onları motive edici, benlik algılarını ve özgüvenlerini pekiştirici etkinliklere yer verilmelidir. Uygulamalarda çevre düzenlemesine, çocukların yaşlarına uygun ve temel hareket becerilerini kazandırmada etkili olacak materyaller seçilmesine özen gösterilmelidir.

Etkinliklerde top, ip, tebeşir, hulahup, denge tahtası gibi yapılandırılmış materyaller gibi açık hava oyun materyallerinin kullanımına ek olarak doğanın çocuklara sunduğu farklı yapıdaki zeminler, tırmanma olanakları, denge için kullanılacak kütükler gibi materyal ve ortamlar da kullanılmalıdır.

Ayrıca geleneksel/yöresel çocuk oyunlarının, açık havada oynanan sokak oyunlarının da hareket etkinlikleri kapsamına dâhil edilmesi etkinlikleri çeşitlendirecektir.

Hareket etkinliği, beceri öğretilmesi ve pekiştirilmesi olarak planlanabilir. Beceri öğretiminde hareket çocuklara öğretmen tarafından model olunarak gösterilmeli ve aynı zamanda sözel olarak açıklaması yapılmalıdır.

Etkinlikler en az 30 dakika sürmeli bu sürenin ilk 5 dakikası ısınma oyunları, 20 dakikası bir önceki uygulamanın tekrarı ve yeni temel hareket becerileri, son 5 dakikası da soğuma etkinlikleri olmalıdır. Hareket beceri etkinlikleri sınıf içinde ya da açık havada, bahçede uygulanabilir.

e.Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği:

Küçük ya da büyük gruplar halinde gerçekleştirilmesi önerilen etkinliklerdir. Çocukların ilgi ve gelişim özellikleri dikkate alınarak bireysel olarak da hazırlanabilir.

İlköğretime hazırlık çalışmaları; çocukların anaokuluna devam ettiği süre boyunca (3-5 yaş) sosyal-duygusal, fiziksel, bilişsel, dil ve öz bakım becerileri gibi tüm alanlarda eşit şekilde desteklendiği çalışmaların bir bütünüdür. Bu alanda yapılacak çalışmalar çocuğun anaokuluna başladığı ilk günden itibaren tüm gelişim alanlarını kapsamalı ve birbiri üzerine eklenerek gitmelidir. Çocuğun bir beceriyi tam anlamıyla kazanabilmesi için uzun yıllara ihtiyaç vardır. Başka bir deyişle, ilköğretime hazırlık çalışmaları genel anlayışın aksine, sadece anasınıflarında okuma-yazmaya hazırlık etkinlikleri içinde yapılan bir senelik çalışmalar değildir. 3-5 yaş programının bütünü aynı zamanda ilköğretime hazırlık programıdır. Okul olgunluğu ancak bu şekilde kazanılabilir.

Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ilköğretime hazırlık çalışmalarının içerisinde yer alan ve çocukların ilköğretime geçişini kolaylaştırmak, hazır bulunuşluluk düzeylerini artırmak amacıyla yapılan etkinliklerdir. Kesinlikle okuma ya da yazma öğretmek amacını taşımamaktadır. Programda okuma ve yazma öğretimi yoktur. Harfleri göstermek ve harfleri yazdırmak da yoktur.

Okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları sadece masa başında yapılan kitap/kavram/çizgi çalışmaları olarak değerlendirilmemelidir. Aksine, bu çalışmalar birçok farklı etkinlik türü ile (sanat, drama, müzik, oyun vb.) gerçekleştirilmelidir.

Okul öncesi eğitimde amaç, çocuklara okuma ve yazma öğretmek değil onların ilköğretimde okuma ve yazmayı hızlı öğrenebilmesi için gereken ön becerileri kazandırmaktır. Çocukların öncelikle, okuma-yazmanın gerekliliği ve gerçek yaşam ile ilişkisini anlamaları önemlidir. Böylece çocukların, okuma-yazmaya ve okula karşı olumlu bir algı geliştirmeleri desteklenecektir. Okuma-yazma için farkındalık yaratmak ve heveslendirmek yapılacak çalışmaların amacına ulaşabilmesi açısından son derece önemlidir.

Aşağıda verilen örnekler ilköğretime hazırlıkta temel olan becerilerin gelişimini desteklemeye yöneliktir:

1.Görsel Algı Çalışmaları: El-göz koordinasyonu, şekil-zemin ayrımı, şekil sabitliği, mekânda konum, mekânsal ilişkiler hız, vb.

2.İşitsel algı çalışmaları (Fonolojik duyarlılık): Dinleme, konuşma, sesleri hissetme, ayırt etme, aynı sesle başlayan ve biten kelimeler üretme vb.

3.Dikkat ve hafıza çalışmaları: (Benzerlikleri ve farklılıkları bulma, akılda tutma, hatırlama vb.).

4.Temel kavram çalışmaları: (Program kitabındaki kavram listesinde bulunan ve diğer gerekli görülen kavramlar ile ilgili çeşitli çalışmalar).

5.Problem çözme ve tahmin çalışmaları.

6.Kalem kullanma ve el becerisi çalışmaları: (kalemi doğru tutabilme, kalem kontrolü ve doğru kullanabilme, bunlara ek olarak çizme, boyama, kesme, katlama, yoğurma, yapıştırma vb.).

7. Özbakım becerilerini geliştirme çalışmaları.

8. Güven ve bağımsız davranış geliştirme çalışmaları.

9. Sosyal-duygusal olgunluk geliştirme çalışmaları.

10. Okuma-yazma farkındalığı ve motivasyon geliştirme çalışmaları.

11. Duyu eğitimi çalışmaları.

12. Nefes ve ritim çalışmaları vb.

f.Drama Etkinliği:

Drama çocukların bir grup içerisinde durum ya da olayları kendi yaşantılarından yola çıkarak, materyaller kullanarak, dramatik formlar yoluyla canlandırmalarıdır. Okul öncesinde drama çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesini amaçlayan, tüm gelişimlerini destekleyen, daha önceden belirlenmiş amaçları olan, olayları sözel ya da sözel olmayan iletişim yöntemleriyle ifade etmeye dayalı, içinde canlandırmaların olduğu bir etkinliktir.

Öğretmenin liderliğinde uygulanan drama sürecinde ısınma, canlandırma ve değerlendirme çalışmaları yer almaktadır. Isınma çalışmalarına hareket çalışmaları ile başlanabilir. Hareket çalışmaları çocukların kendi vücudunu tanımasına ya da uzamsal farkındalık geliştirmesine yönelik oyunlardan oluşur. Bu süreç çocukların oyuna katılma isteğini artırır, çocukların birbirlerine ısınmalarını ve rahatlamalarını sağlar, çocukları doğaçlama yapmaya hazırlar. Canlandırma aşamasında, belirlenen kurallar içinde çocuklar özgürce oyun kurarlar. Bu aşamada hikâye oluşturma, dramatisasyon, rol oynama, doğaçlama gibi tekniklerden birine ya da bir kaçına birden yer verilebilir. Belirtilen tekniklerden hem canlandırma aşamasında hem de diğer aşamalarda yararlanılabilir. Değerlendirme aşamasında, eğitimci tarafından yansıtma ve değerlendirme sorularıyla drama etkinliğinin değerlendirilmesi yapılmalıdır. Değerlendirmede çocuklardan süreç ile ilgili afiş hazırlamaları, resim yapmaları gibi farklı çalışmalar yapmaları da istenebilir.

g.Matematik Etkinliği:

Matematik eğitimi, çocuğun bilişsel gelişimine katkı sağlamak, çocuklarda matematiğe karşı olumlu bir tutum kazandırmak, çocukların önceden getirdikleri kavramsal bilgilerle yeni bilgiler arasında bağ kurmasına yardımcı olmak, matematiksel kavramların neden ve nasıl kullanıldığını anlamaya yardımcı olmak amacını taşımaktadır. Ayrıca matematik etkinlikleri ile çocuklarda matematiksel sorgulama becerisini geliştirmek amaçlanmalıdır. Uygulanan matematik etkinlikleri ile çocuklar çevrelerindeki örüntüleri fark etmeli, varsayımlar geliştirip bunları deneyebilmeli, problem çözebilmeli, akıl yürütebilmeli ve matematiksel kavramları kullanarak iletişim kurabilmelidir. Matematik, çocukların günlük hayatta karşılaşabilecekleri örneklerle de verilmelidir. Örneğin oyuncakları kutusuna doldururken veya eşyaları bavula yerleştirirken bunların sığma durumunu tekrar tekrar denemek ve konuşmak, hacim kavramının gelişmesine yardımcı olacaktır.

Örnek etkinlikler; Öğretmen matematik etkinliklerinde mümkün olduğunca gerçek nesnelerle çalışmalar yapmalı, daha sonra sembollerle çalışmaya devam etmelidir. Etkinliklerde kullanılan nesne sayısının 10'dan fazla olmamasına özen gösterilmelidir. Ölçme çalışmaları yapılmalı ve çocukların özellikle standart olmayan ölçü birimleri (ayak, kalem, kürdan, kitap vb.) kullanarak doğal ölçme çalışmaları yapmalarına olanak sağlanmalıdır. İlişki kurma, eşleştirme, grublama, örüntü oluşturma, sıralama, sayma, toplama-çıkarma, geometrik şekilleri (sembolleri) tanıma ve grafik hazırlama çalışmaları da matematik etkinliklerindendir.

Bu etkinlikler çocukların ilgi ve gereksinimlerine göre bireysel olarak da planlanabilen küçük grup etkinlikleridir.

h.Müzik Etkinliği:

Müzik etkinlikleri, çocukların hem bilişsel, sosyal duygusal, motor ve dil gelişimlerini destekleyen, hem de müziksel gelişim sürecini olumlu yönde etkileyen çalışmalardır. Bu çalışmalar, ses ve müzik dinleme ve ayırt etme çalışmaları, ritim çalışmaları, nefes ve ses çalışmaları, şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı hareket ve dans, müzik eşliğinde hareket, müzikli öykü oluşturma gibi etkinliklerden oluşur.

Bu etkinlikler, doğru ve nitelikli müzik dinleme, söyleme ve çalma alışkanlıklarını çocuğa kazandırmanın yanı sıra, yerel ulusal ve evrensel çocuk müziğini tanımasını da destekler. Ayrıca bu etkinlikler, bireysel olarak ve toplulukta müzik yapma, başkalarını dinleme, işbirliği yapma gibi sorumluluklar kazandırır.

Müzik, öğrenmeyi ve algılamayı kolaylaştıran etkin yollardan biridir. Müzik etkinlikleriyle çocuk, ince – kalın, hızlı-yavaş, uzun- kısa gibi pek çok kavramı öğrenir ve pekiştirir. Bunun yanı sıra konuları daha kolay anlayabilir. Eğitici ve öğretici çocuk şarkıları, ezgili saymaca, bilmece, tekerleme ve atasözleri dil gelişimine katkı sağlamak için kullanılan araçlardır. Çocuk bunları söylerken hem zevk alacak, hem de doğru ve akıcı konuşma becerilerini kazanacaktır.

Müzik etkinliğinin, çocuğun motor gelişimine de büyük katkısı vardır. Çocuklar müzikle bedensel hareketleri birleştirerek, müziğin karakterine ve ritmine uygun olarak belli bir düzen içerisinde hareket etme becerisini kazanır. Müzik etkinliği ayrıca basit vurmalı çalgılar çalarak el-göz koordinasyonu ve aynı anda iki elini birlikte kullanabilme becerisini de kazandırır.

Çocukların kendilerini sözel olarak kolayca ifade edemediği durumlarda, müzik etkinlikleri sosyal duygusal gelişimlerini destekleyerek özgüven kazanmalarına yardımcı olur.

ı.Fen Etkinliği:

Çocukları dikkat etmeye, soru sormaya, merak etmeye, gözlem yapmaya, araştırmaya, incelemeye ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir. Çocuklar ilk elden deneyimler kazanırken onların bilimsel süreç becerilerini kullanmalarına özen gösterilmelidir. Bu etkinliklerle yaşam gerçeklerini tanıtırken çocuklarda çevre farkındalığı da sağlanacaktır. Çocukların çevrelerine karşı doğru tutumlar geliştirebilmeleri ve doğru davranabilmeleri için öğretmenin tutumlarının da doğru olması ve doğru davranması gerektiği unutulmamalıdır.

Örnek etkinlikler: Doğal ortamlara giderek yürüyüş yapma, doğayı, doğadaki canlı ve cansız varlıkları gözlemlenme, varlıkların değeri ve korunmasına yönelik bilgilendirme yapma, keşifler ve icatlar yapma, mutfakta besin hazırlama, koleksiyon yapma, mevsim ya da hava durumu panosu hazırlama, kitap ve dergi inceleme, fotoğraf çekme, fotoğraf inceleme, belgesel vb. izleme, mıknaş, büyüteç, pusula gibi basit araçları tanıma ve kullanma, doğal ve doğal olmayan malzemeleri inceleme ve ilgili bilim alanlarındaki kaynak kişileri konuk olarak çağırma etkinlikleri fen eğitimine destek veren etkinliklerdendir. Deney, kavram ağı ve analogi (benzetişim) yöntemleri ile gerçekleştirilen kavram eğitimi çalışmaları da fen etkinlikleri arasında yer almaktadır.

i.Alan Gezisi:

Alan gezileri çocukların araştırma yapma, problem çözme ve olayı yerinde gözlemleme yolu ile doğrudan ve anlamlı öğrenme gereksinimlerini karşılama amacını taşımaktadır. Yalnızca fen eğitimi etkinlikleri kapsamında düşünülmemesi gerekir. Bu geziler biryandan çocukların yaşadıkları çevreyi tanımalarına, biryandan da eğitim programına alınan kazanımlara ulaşmalarına ve kavramları öğrenmelerine ortam hazırlayan etkinliklerdir.

Örnek etkinlikler: Çocukların ilgisini çekecek, yöresel, kültürel, meslekî ve güncel önem taşıyan her mekân çocuk için doğal öğrenme alanıdır. İçinde bulunulan yöredeki tarihî bir yer, müze, bir ressamın sanat atölyesi, matbaa, tarla, bahçe, park ve herhangi bir materyalin, araç veya gerecin üretim atölyesi gibi mekânlara alan gezileri düzenlenebilir.

7.3.Aylık Eğitim Planı

Bu programda öğretmenin eğitimini aylık dönemler halinde planlaması önerilmektedir. Aylık plan, bir öğretmenin çalıştığı çocuk grubunun gelişimini desteklemek için etkinlik oluşturmak üzere alacağı kazanım ve göstergeleri, kavramları, özel gün ve haftalar ile aile katılımı ve değerlendirme süreçlerini içeren bir çalışma planıdır.

Öğretmenin o ay için alması gereken kazanımları, ilgili göstergeleri ve kavramları belirleyebilmesi için, çocukları rutin olarak gözlemlemesi ve gözlemlediği gelişim özelliklerini “Gelişim Gözlem Formu” na kaydetmesi gerekmektedir. Gözlemlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda çocukların desteklenmesi gereken gelişim özelliklerinin dikkate alınması önemsenmelidir.

Öğretmen, her ay planında yer verdiği kavramları “Kavramlara Aylık Eğitim Planlarında Yer Verme Durumu Çizelgesi” ne; kazanım ve göstergeleri ise “Kazanım ve Göstergelere Aylık Eğitim Planlarında Yer Verme Durumu Çizelgesi”ne kaydetmelidir. Öğretmenin o ay üzerinde durduğu kavram, kazanım ve göstergeleri kayıt altına alması çocuğun sadece belli gelişim alanlarında desteklenmesinin önüne geçecek ve çocuğa çok yönlü gelişme fırsatı sağlayabilecektir. Bu durum aynı zamanda öğretmenin etkili ve dengeli plan yapmasına da olanak verecektir.

Öğretmen, ilgili ayda yer alan özel gün ve haftalar ile gerçekleştirmeyi planladığı aile katılımı etkinliklerini aylık planının ilgili bölümlerinde belirtir.

Aylık planların değerlendirme bölümünde öğretmen; çocukların, programın ve kendisinin değerlendirme sonuçlarına yer verir. Her ay için planına aldığı kazanımların gerçekleştirilme durumu ile etkinlikleri uygulama durumuna ilişkin bilgileri kaydeder. Bunun yanı sıra uygulamada ortaya çıkan sorunları ve gereksinimleri de belirtir. Her ay sonunda yapılan bu değerlendirmeler bir sonraki ay için rehber olacaktır. Tüm aylık planların değerlendirmeleri ise bir sonraki yılın eğitim planlarının hazırlanmasına ışık tutacaktır. Öğretmenin grubundaki çocukları, programını ve kendisini değerlendirirken kullanacağı ve aylık planının değerlendirme bölümünde belirteceği formlar ve kullanma zamanları aşağıda verilmiştir:

- Okulun açıldığı ayda çocukların evlerine yapılacak ziyaretler, grup ve bireysel veli toplantıları ve bunlarla ilgili takvim belirlenmeli, ebeveynlerin “Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu” ve “Aile Katılım Formu” nu doldurmaları sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra “Okul Tanıtım ve Aileyi Tanıma Dosyasında Bulunan Formlar” da doldurtulmalıdır.

- Eğitim süreci boyunca çocukların gözlem bilgileri, “Gelişim Gözlem Formu” na kaydedilmelidir.
- Yıl içinde, birinci dönemin başında, birinci dönemin sonunda ve ikinci dönemin sonunda olmak üzere üç kez (Eylül-Ocak-Haziran), her çocuk için onların gelişim gözlem sonuçlarını içeren “Gelişim Raporu” hazırlanmalıdır. Bu rapor, gelişim gözlem formuna kaydedilen bilgilerden yararlanılarak oluşturulmalıdır. Çocukların genel gelişimsel ilerlemelerini ve desteklenmesi gereken durumlarını ortaya koyan bu rapor, ailelerin çocuklarını tanımaları, gelişimlerini takip etmeleri ve desteklemelerine yönelik önerileri de içermelidir.
- Öğretmen, eğitim-öğretim yılı sonunda ailelerle paylaşılacak olan Gelişim Dosyası’nda (Portfolyo) yer alacak çalışmaları her ay çocuklarla birlikte seçmeli ve biriktirmelidir.

Öğretmen aylık planını etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlayarak ailelere göndermeye ve sınıf panosuna asarak paylaşmaya özen göstermelidir. Bu paylaşım okul aile işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

7.4.Günlük Eğitim Planı Akışı

Günlük eğitim planı akışı, öğretmenin o gün yapacağı çalışmalara düzenli bir şekilde yer verdiği çerçeve bir plandır. Beslenme ve dinlenme zamanı gibi rutin etkinlikler, oyun ve etkinlik zamanında yapılacak eğitim etkinlikleri planlanır ve bu akışa kaydedilir.

Öğretmenin, fırsat buldukça grubundaki çocukların gelişim özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına dikkat ederek, programda yer alan değişik kazanım, gösterge ve kavramları kullanarak çeşitli etkinlikler hazırlaması ve kendisi için bir etkinlik havuzu oluşturması gerekmektedir. Böylece seçeneklerini arttırmış olacak ve günlük eğitim sürecini daha kolay planlayabilecektir.

Öğretmen etkinliklerini hazırlarken, etkinlik planı formatında yer alan başlıklarda belirtilen açıklamalar doğrultusunda etkinliklerini yazar. Etkinliklerini yazarken formatta yer alan kutuları kullanabileceği gibi etkinliğini düz metin şeklinde de düzenleyebilir.

Öğretmen bir sonraki gün için günlük eğitimini planlarken, bir önceki günü değerlendirme zamanında çocukların yaptıkları önerileri de dikkate alarak etkinlik havuzundan o gün gerçekleştirmeyi düşündüğü kazanım ve göstergelerle ilgili etkinlikleri seçip “Günlük Eğitim Planı Akışı”na detaylandırmadan, başlıklar halinde yazar. Bir sonraki gün yapılacak etkinliklerin, o ayın aylık planında yer alan kazanımlar, göstergeler ve kavramlar temel alınarak oluşturulmuş etkinlikler arasından seçilmesi gerekmektedir.

Bir günlük eğitim planı akışı; güne başlama zamanı, oyun zamanı, etkinlik zamanı ve günü değerlendirme zamanı bölümlerinden oluşmaktadır.

****Güne Başlama Zamanı;***

Okul öncesi eğitim kurumlarında günün başlangıcında yer verilmesi gereken bir zaman aralığıdır. Çocukların birbirlerine ve gün içinde yapılacak diğer etkinliklere uyum sağlamalarına yardımcı olur. Bu süreçte çocukların birbirleriyle ve öğretmenleriyle yüz yüze etkileşimi sağlanır.

Özellikle grup içinde utangaç olan veya kendini ifade etmekte zorlanan, kendini iyi hissetmeyen çocukların faydalanabileceği bir etkinliktir.

Öğretmen ve çocuklar sınıfın uygun bir yerinde çember şeklinde otururlar. Bu süreç öğretmen ve çocukların birbirleriyle selamlaşmasıyla başlar. Sınıfa sonradan gelen çocuklar sürece dâhil edilir. Bu süreçte öğretmen ve çocuklar o gün okula gelmeyenleri de belirlemiş olurlar.

Öğretmen o günkü hava durumu, haftanın hangi günü olduğu, okula gelene kadar neler yapıldığı gibi konularda sorular sorarak çocukları sohbet etmeye yönlendirir. Çocukların o günkü duygu durumları ile ilgili sohbet edilebilir, ısınma egzersizleri, şarkı söyleme, hikâye anlatma, parmak oyunları gibi etkinlikler yapılabilir. Bunun yanı sıra çocukların o günlerde yaşadıklarında olan değişiklikler de ele alınabilir (doğum günü, bir kardeşin doğması, büyükanne-büyükbaba yanında kalma, eve misafir gelmesi, aile bireylerinden birinin hastalanması, yerel veya toplumsal olaylar gibi). Çocuklar güne başlama süreci konusunda deneyim kazandıkça onları konuşma konusu belirlemeleri için cesaretlendirmeye özen gösterilmelidir.

****Oyun Zamanı;***

Güne başlama zamanı sona erdiğinde öğretmen çocuklara öğrenme merkezlerini tanıtır; “Bugün nerede oynamak istiyorsun?” şeklinde sorular sorarak çocukların tercihlerini belirtmelerini ister. Böylece çocuklar günlerini planlamayı öğrenmeye başlarlar. Çocuklar tercih ettikleri merkezlere yönelir ve çalışmalarına başlarlar. Bir merkezde nitelikli bir şekilde çalışılabilmesi için öğretmenin merkezlerdeki çocuk sayısını gösteren, çocukların kendi kendilerine merkezleri seçmelerine yardımcı olan yöntemler geliştirip kullanması ve merkezlerde uyulması gereken kuralları sık sık hatırlatması gereklidir. Öğretmenin böyle yöntemler geliştirmesi sınıf yönetimine de katkıda bulunacak ve programın nitelikli bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.

Ancak her gün öğrenme merkezlerinde oyunla başlamayabilir. Bahçede, açık havada oyun oynamak, o gün yapılacak eğitimle ilgili olarak bir alan gezisine çıkmak, bir müze ziyaretine gitmek, sabah yürüyüşü yapmak da güne başlamanın farklı yollarındandır.

****Etkinlik Zamanı;***

Günlük eğitim sürecinin bu bölümünde öğretmenin çocukların da önerilerini dikkate alarak önceden planladığı ve “Günlük Eğitim Planı Akışı”na kaydettiği etkinlik/etkinlikler uygulanır.

****Günü Değerlendirme Zamanı;***

Çocukların günlerini planlamaları, planladıklarını uygulamaları ve gün sonunda da yaptıklarını değerlendirmeyi öğrenmeleri önemli bir kazanımdır. Bu nedenle, günün sonunda yine bütün grup bir araya toplanır ve günün değerlendirilmesi amaçlı sohbet edilir. Mümkün olduğu kadar açık uçlu sorular aracılığıyla, hangi öğrenme merkezlerinde ne tür oyunlar oynadıkları, büyük veya küçük grup etkinlikleri, ortam ve materyaller gibi konularda çocuklarla beraber değerlendirme yapılır. Gerekli durumlarda o gün alınan kavramların öğrenilme durumu ile kazanımlara ulaşılma durumunu değerlendirme amaçlı çalışma sayfaları, kavram oyunları veya kavram materyalleri kullanılır.

Ayrıca o güne ait paylaşmak istedikleri mutlu ya da üzücü bir olayın olup olmadığı veya örnek davranış gösteren çocuklar hakkında konuşulabilir. Gerekğinde gün içinde de bu değerlendirme sürecine yer verilebilir.

Öğretmen, her gün, günü değerlendirme zamanında bir sonraki günün eğitim sürecinde neler yapmak istediklerini çocuklara sorarak onların planlama sürecine de aktif katılımına özen göstermelidir.

Ardından ertesi gün yapılabilecek etkinlikler hakkında konuşulur, evde yapılacak bir çalışma, okula getirilecek bir materyal veya gidilecek bir gezi gibi konularda hatırlatma yapılır. Eve gidiş ile ilgili hazırlıklar tamamlanır ve çocuklarla vedalaşılır.

8.OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitimin tüm aşamalarında, gerçekleştirilen eğitim ve öğretim etkinliklerinin çocuklar üzerinde ne derece etkili olduğunun belirlenmesi son derece önemlidir. Araştırma bulguları, eğitim aşamalarının birbirine bağlı olduğunu; üst aşamadaki öğrenmeleri bir önceki aşamada yeterli düzeyde gerçekleşen öğrenmelerin olumlu, gerçekleşmeyen öğrenmelerin ise olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu anlamda okul öncesi dönem, çocuklar için gerekli olan temel yaşam becerilerinin ve üst eğitim aşamaları için gerekli olan temel bilgi ve becerilerin kazanılması gereken önemli bir eğitim dönemidir. Bu yaşlarda verilecek eğitim, çocukların bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişim alanları ile özbakım becerilerinin eş güdümlü ve çok boyutlu olarak desteklenmesini ve çocukların bireysel özelliklerini dikkate alarak nesnel olarak değerlendirilmesini zorunlu kılar.

Okul öncesi eğitimin önemi nedeniyle sürecin planlı ve programlı olması gereklidir. Eğitim etkinliklerinin, programda yer alan kazanımlara dayalı olarak hazırlanması, süreçte ve sonuçta çocuklarda oluşması beklenen öğrenme çıktılarına ne derece ulaşıldığının izlenmesi önemlidir. Bu nedenle okul öncesi eğitimde değerlendirme, eğitim sürecinin temel öğelerinden biridir. Bu programda değerlendirme, çocuğun gelişiminin tüm gelişim alanlarında hem ayrıntılarıyla hem de bütünsel olarak gözlenmesi, gözlem sonuçlarının raporlaştırılması, hazırlanan ve uygulanan planların tüm boyutları ile değerlendirilmesi gibi farklı yönlerden ele alınmıştır.

8.1.Çocukların Değerlendirilmesi

Bu programda çocuğun gelişiminin izlenme süreci, bu amaçla hazırlanan ve Ek 1’de yer alan ölçme aracıyla kayıt altına alınacaktır. Çocukların gelişimlerinin gözlem formuyla kayıt altına alınması bir yandan çocuğun neleri başarıyla yaptığı ve ne düzeyde yaptığı hakkında bilgi verirken diğer yandan nasıl ve neden yaptığı hakkında ipuçları verecektir. Öğretmenlerin, çocukların gelişimlerini değerlendirirken onları birbirleriyle karşılaştırmak yerine, her çocuğu önceki ve sonraki beceri ve davranışlarına bakarak kendi içinde değerlendirmesi gerekmektedir. Bu noktada her çocuktan beklenenlerin kendi gelişimi ve bireysel özellikleriyle tutarlı olmasına, yani beklentilerin gerçekçi olmasına da özen gösterilmelidir.

Çocuğun bütün gelişim alanlarını kapsayan bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların genel bir biçimde özetlenmesi ise, “Gelişim Gözlem Formu”na dayalı olarak yılda üç kez hazırlanacak olan “Gelişim Raporu” ile gerçekleştirilecektir. Buna göre, “Gelişim Raporu”, öğretmenlerin çocukları gözleme amaçlı kullandıkları gelişim gözlem formlarında yer alan bilgileri analiz ederek değerlendirdikleri ve ailelere önerilerde bulundukları bir formdur. Aileler için önemli olan ve onların dikkatinin çekilmesi gereken özel durumlar varsa (özel yetenekler, okul dışında desteklenmesi gereken alanlar, öneriler ve çözüm yolları gibi) bunlara da raporda mutlaka yer verilmelidir. Gelişim raporları, çocukların okul öncesi eğitimden ve öğrenme sürecinden nasıl etkilendiğini anlamak açısından ailelere yol gösterici olacaktır.

Bunun yanı sıra öğretmen, eğitim döneminin başından itibaren her çocuk için bir “Gelişim Dosyası” (portfolyo) oluşturarak çocukların yaptığı tüm çalışmalar içinden çocuklarla birlikte seçtiklerini, ailelerden gelen mektup gibi belgeleri ve çocukların gelişim gözlem formları ile gelişim raporlarını bu dosyalarda biriktirir. Eğitim dönemlerinin sonunda aileler okula davet edilerek “Gelişim Dosyası Paylaşım Günü” düzenlenir. Çocukların bu güne katılan aile bireyleriyle kendi gelişim dosyalarındaki çalışmalarını paylaşmaları için rehberlik edilir.

8.2. Programın Değerlendirilmesi

Programın değerlendirilebilmesi için öğretmenlerin hazırladıkları ve uyguladıkları planları tüm boyutları ile ele almaları gereklidir. Öğretmenlerin planlanan ve uygulanan eğitim süreçleri arasındaki tutarlılığı, ortaya çıkan yeni gereksinimlerin neler olduğunu belirlemeleri ve günlük eğitim akışında yer alan günü değerlendirme zamanına kaydetmeleri beklenmektedir. Eğitim sürecinin günlük değerlendirmeleri aylık planların değerlendirme bölümlerine yazılacak bilgilere ışık tutacaktır. Bir eğitim dönemi boyunca yapılan aylık değerlendirmeler sonucunda da bir yılın genel değerlendirilmesine ulaşılabilecektir.

Günlük Eğitim Sürecinin ve Etkinliklerin Değerlendirilmesi

Etkinliklerin ve günlük eğitim sürecinin değerlendirilmesi, günlük eğitim planı akışının günü değerlendirme zamanında yapılan, öğrenilen bilgilerin pekiştirildiği, sürecin gözden geçirildiği önemli bir aşamadır. Etkinlik sonunda yapılan tartışmalar aşağıdaki türde sorularla yönlendirilebilir ya da çalışma sayfaları/bellek kartları geliştirilip kullanılabilir; resim yapılabilir, afiş/poster hazırlanabilir, etkinlikle ilgili çekilen fotoğraflar çocuklarla incelenebilir; çocuklar etkinlikle ilgili konuşabilir, birbirlerine sunum yapabilirler veya sergiler düzenleyebilirler.

Betimleyici Sorular;

Değerlendirmeye başlarken ilk olarak etkinlikte ne yapıldığı açıklanır. Böylece etkinliğin süreç olarak gözden geçirilmesi sağlanır.

Örnek Sorular:

- Biraz önce oynadığımız oyunda kimler vardı?
- Oyunda senin rolün neydi?
- Biraz önce yaptığımız deneyde önce ne oldu sonra ne oldu?
- Bu oyunu başka nasıl oynayabiliriz?

- Bugün nereye gittik? Nasıl gittik? Neler gördük?
- Etkinliğimizde hangi malzemeler kullandık?

Duyuşsal Sorular;

Çocuklara etkinlik sırasında ne hissettikleri sorulur ve böylece hem kendi duygularının hem de başkalarının duygularının farkına varmaları sağlanır.

Örnek Sorular:

- Biraz önce rolünü canlandırmak hoşunuza gitti mi? Neler hissettiniz?
- Az önce dinlediğiniz hikâyede kaybolan çocuk sizce neler hissetmiş olabilir?

Kazanımlara Yönelik Sorular;

Etkinlikte ele alınan kazanım ve göstergelere yönelik sorular sorulabilir.

Örnek Sorular:

- Heykeller ne tip malzemelerden yapılabilir?
- Sıra olmak neden gereklidir?
- Bu etkinlikten ne öğrendiniz?
- İlkbaharda çevremizde ne tip değişiklikler olur?

Yaşamla İlişkilendirme Soruları;

Çocuklara etkinlikte yaşadıkları ile kendi yaşantıları arasında ilişki kurabilmeleri için sorular sorulur. Amaç, çocukların öğrenmelerinin kalıcılığının sağlanmasıdır.

Örnek Sorular:

- Başka nerelerde heykel gördünüz?
- Pazar-market vb. kalabalık yerlere ailenizle gidiyor musunuz?
- Gittiğiniz yerlerde nelere dikkat ediyorsunuz?
- Bu oyunu başka kimlerle oynadınız?
- Kimler oyun oynar?
- Köyünüzde/Bahçenizde/Okula gidip gelirken hangi hayvanları görürsünüz?

8.3.Öğretmenin Değerlendirilmesi

Öğretmenin sınıf içi başarısı hakkında farkındalık yaratmak ve gerekli önlemleri almak konusunda kullanılan yöntemlerden biri öğretmenin kendini değerlendirmesidir. Bu durum öğretmenlerin güdülenmelerini, yaratıcılıklarının artmasını, yansıtmacı öğretmen olabilmelerini ve eksikliklerini görerek kendi kendilerini güçlendirebilmelerini sağlar. Öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirebilmeleri için programa ve çocuklara ilişkin değerlendirmelerden elde edilen verileri dikkatle analiz etmeleri, kendi ilgi, yetenek ve yönelişlerini belirlemeleri ve kişilik özelliklerini gözden geçirmeleri beklenmektedir.

EK-1

ETKİNLİK PLANI FORMATI (Etkinlik Adı)

Etkinlik Türü :
Yaş Grubu (Ay) :

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Çocukların gelişimsel özellikleri göz önünde bulundurularak belirlenen ve o ay içinde ulaşılması beklenen kazanımlar arasından o gün için seçilmiş kazanımlar ile göstergeleri eğitim programındaki gelişim alanı adı ile beraber açık olarak yazılır.

ÖĞRENME SÜRECİ

Eğitim ortamının nasıl düzenleneceği yazılır.
Çocukların nasıl yönlendirileceği açıklanır.
Materyallerin nasıl kullanılacağı yazılır.
Belirlenen kazanımlara yönelik öğrenme süreci açıklanır.
Öğretmenin ve çocuğun süreçteki rolü belirtilir.
Öğrenme süreci toparlanıp çocuklarla birlikte değerlendirme yapılır.

MATERYALLER

Öğrenme sürecinde kullanılacak olan materyaller yazılır.

SÖZCÜKLER VE KAVRAMLAR

Öğrenme sürecinde sözcük dağarcığını zenginleştirecek yeni sözcükler ve kavramlar yazılır.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayacak ipuçları ve uygulama sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar yazılır.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdaki türlerde sorular yöneltilir;

- Etkinliğin süreç olarak gözden geçirilmesini sağlayıcı sorular sorulur (Betimleyici Sorular).
- Çocuğun etkinlikle ilgili yaşantı ve duygularını paylaşmasına fırsat verilir (Duyuşsal Sorular).
- O gün için alınan kazanım ve göstergelere ilişkin açık uçlu sorular sorulur (Kazanımlara Yönelik Sorular).
- Öğrenmelerinin kalıcılığının sağlanması amacıyla çocuklara etkinlikte yaşadıkları ile kendi yaşantıları arasında ilişki kurabilmeleri için sorular sorulur (Yaşamla İlişkilendirme Soruları).

Değerlendirme, farklı şekillerde de yapılabilir;

- Çalışma sayfaları/bellek kartları geliştirilip kullanılabilir.
- Resim yapılabilir, afiş/poster hazırlanabilir, etkinlikle ilgili çekilen fotoğraflar çocuklarla incelenebilir.
- Çocuklar etkinlikle ilgili konuşabilir, birbirlerine sunum yapabilirler.
- Sergiler düzenleyebilirler.

AİLE KATILIMI (*)

Ailelerin yapabilecekleri destekleyici etkinlik önerileri yazılır.

(*) Her etkinlik için aile katılımı düzenlenmesi gerekmeyebilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Aynı kazanıma ulaştırabilecek farklı etkinlik örnekleri ya da aynı etkinliğin farklı yöntem ve materyal kullanılarak yapılabilecek şekilleri yazılır.

UYARLAMA

Sınıfta özel gereksinimli çocuk bulunduğunda etkinliğin materyal, yöntem, teknik ve öğrenme sürecinde yapılması gereken düzenlemeler yazılır.

EK-2

YARIM GÜNLÜK EĞİTİM AKIŞI

- Güne Başlama Zamanı

Günün bu ilk etkinliği, çocukların gün içerisinde yapılacak etkinliklere uyumunu sağlamak amacı ile sohbet edildiği, o gün yapılacak olan etkinlikler, öğrenme merkezleri hakkında bilgi verildiği ve çocukların hangi öğrenme merkezlerinde oynayacaklarına karar verdikleri zaman aralığıdır. Bu sürecin sonunda çocuklar öğrenme merkezlerinde oyuna başlarlar.

- Oyun Zamanı

Öğrenme merkezlerinde oyun.

(Ancak gün her zaman böyle devam etmeyebilir. Açık havada oynamak, o gün yapılacak eğitimle ilgili olarak bir alan gezisine çıkmak, bir müze ziyaretine gitmek, sabah yürüyüşü yapmak da güne başlamanın farklı yollarındandır).

- Kahvaltı, Temizlik

- Etkinlik Zamanı

Bu sürede Türkçe, Müzik, Matematik, Drama, Oyun, Fen, Hareket, Alan Gezisi, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Sanat etkinliklerinden birisi veya birkaçı yapılabilir.

Etkinlikler tek başına veya bütünleştirilmiş olarak planlanabilir. Büyük grup halinde, küçük gruplar halinde veya bireysel etkinlikler olarak uygulanabilir.

O gün bu etkinliklerden hangisinin/hangilerinin yapılacağına grubun gereksinimine, belirlenen kazanımlara ve ayrılan süreye göre karar verilmelidir.

Etkinlik uygulamaları sınıf içinde ve açık havada yapılmalıdır.

- Günü Değerlendirme Zamanı

Çocukların günlerini planlamaları, planladıklarını uygulamaları ve gün sonunda da yaptıklarını değerlendirmeyi öğrenmeleri önemli bir kazanımdır. Bu nedenle, günün sonunda yine bütün grup bir araya toplanır ve günün değerlendirilmesi amaçlı sohbet edilir. Açık uçlu sorular aracılığıyla, hangi öğrenme merkezlerinde ne tür oyunlar oynadıkları, büyük veya küçük grup etkinlikleri, ortam ve materyaller gibi konularda çocukların günü değerlendirmesine olanak tanınır. Gerekli durumlarda çalışma sayfaları kullanılabilir, kavram oyunları oynanabilir. Resim yapılabilir, afiş/poster/grafik/hazırlanabilir, etkinlikle ilgili çekilen fotoğraflar çocuklarla incelenebilir. Çocuklar etkinlikle ilgili konuşabilir, birbirlerine sunum yapabilirler. Sergiler ve sosyal sorumluluk projeleri düzenleyebilirler.

Ardından ertesi gün yapılabilecek etkinlikler hakkında konuşulur, evde yapılacak bir çalışma, okula getirilecek bir materyal veya gidilecek bir gezi gibi konularda hatırlatma yapılır. Gerektiğinde gün içinde de bu değerlendirme sürecine yer verilebilir.

- Eve Gidiş

İlgili hazırlıklar tamamlanır ve çocuklarla vedalaşılır.

EK-3

TAM GÜNLÜK EĞİTİM AKIŞI

- Güne Başlama Zamanı

Günün bu ilk etkinliği, çocukların gün içerisinde yapılacak etkinliklere uyumunu sağlamak amacı ile sohbet edildiği, o gün yapılacak olan etkinlikler, öğrenme merkezleri hakkında bilgi verildiği ve çocukların hangi öğrenme merkezlerinde oynayacaklarına karar verdikleri zaman aralığıdır. Bu sürecin sonunda çocuklar öğrenme merkezlerinde oyuna başlarlar.

- Oyun Zamanı

Öğrenme merkezlerinde oyun.

(Ancak gün her zaman böyle devam etmeyebilir. Açık havada oynamak, o gün yapılacak eğitimle ilgili olarak bir alan gezisine çıkmak, bir müze ziyaretine gitmek, sabah yürüyüşü yapmak da güne başlamanın farklı yollarındandır)

- Kahvaltı, Temizlik

- Etkinlik Zamanı

Bu sürede Türkçe, Müzik, Matematik, Drama, Oyun, Fen, Hareket, Alan Gezisi, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Sanat etkinliklerinden birisi veya birkaçı yapılabilir.

Etkinlikler tek başına veya bütünleştirilmiş olarak planlanabilir. Büyük grup halinde, küçük gruplar halinde veya bireysel etkinlikler olarak uygulanabilir.

O gün bu etkinliklerden hangisinin/hangilerinin yapılacağına grubun gereksinimine, belirlenen kazanımlara ve ayrılan süreye göre karar verilmelidir.

Etkinlik uygulamaları sınıf içinde ve açık havada yapılmalıdır.

- Öğle Yemeği, Temizlik

- Dinlenme

Öğrencilerin yaş grubuna ve gereksinimlerine göre süresi değişebilen, özel bir oda, yatak ve diğer materyallerin kullanılmasını gerektirmeyen, çocukların kendi tercih ettikleri sakin etkinliklerle (kitap inceleme, resim yapma, bir yere uzanıp dinlenme, dinlendirici bir müzik dinleme vb.) vakit geçirebilecekleri bir zaman aralığıdır.

- Etkinlik Zamanı

Bu sürede Türkçe, Müzik, Matematik, Drama, Oyun, Fen, Hareket, Alan Gezisi, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Sanat etkinliklerinden birisi veya birkaçı yapılabilir.

Etkinlikler tek başına veya bütünleştirilmiş olarak planlanabilir. Büyük grup halinde, küçük gruplar halinde veya bireysel etkinlikler olarak uygulanabilir.

O gün bu etkinliklerden hangisinin/hangilerinin yapılacağına grubun gereksinimine, belirlenen kazanımlara ve ayrılan süreye göre karar verilmelidir.

Etkinlik uygulamaları sınıf içinde ve açık havada yapılmalıdır.

- Oyun Zamanı

Öğrenme merkezlerinde/açık havada oyun

- Günü Değerlendirme Zamanı

Çocukların günlerini planlamaları, planladıklarını uygulamaları ve gün sonunda da yaptıklarını değerlendirmeyi öğrenmeleri önemli bir kazanımdır. Bu nedenle, günün sonunda yine bütün grup bir araya toplanır ve günün değerlendirilmesi amaçlı sohbet edilir. Açık uçlu sorular aracılığıyla, hangi öğrenme merkezlerinde ne tür oyunlar oynadıkları, büyük veya küçük grup etkinlikleri, ortam ve materyaller gibi konularda çocukların günü değerlendirmesine olanak tanınır. Gerekli durumlarda çalışma sayfaları kullanılabilir, kavram oyunları oynanabilir. Resim yapılabilir, afiş/poster/grafik/hazırlanabilir, etkinlikle ilgili çekilen fotoğraflar çocuklarla incelenebilir. Çocuklar etkinlikle ilgili konuşabilir, birbirlerine sunum yapabilirler. Sergiler ve sosyal sorumluluk projeleri düzenleyebilirler.

Ardından ertesi gün yapılabilecek etkinlikler hakkında konuşulur, evde yapılacak bir çalışma, okula getirilecek bir materyal veya gidilecek bir gezi vb. konularda hatırlatma yapılır. Gerekğinde gün içinde de bu değerlendirme sürecine yer verilebilir.

- Eve Gidiş

İlgili hazırlıklar tamamlanır ve çocuklarla vedalaşılır.

Ek 13. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2012)
36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

**36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN
BİLİŞSEL GELİŞİMİ**

- 1) Zıt kavramları ayırt eder.
- 2) 1' den 10'a kadar sayar.
- 3) Bire bir eşleştirme yapar.
- 4) 8 küple kule yapar.
- 5) Üç küple köprü yapar.
- 6) 1'den 10'a kadar olan nesneler içinde istenilen sayıdaki nesneyi gösterir.
- 7) 4 parçalı yap-bozu tamamlar.
- 8) Renkleri tanır ve eşleştirir.
- 9) Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.
- 10) Kendisine söylenen beden kısımlarını gösterir.
- 11) Cinsiyetini söyler.
- 12) Modele bakarak iki nesneden oluşan örüntüyü devam ettirir.

**48 - 60 AYLIK ÇOCUKLARIN
BİLİŞSEL GELİŞİMİ**

- 1) İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çizer.
- 2) 4 -10 parçalı yap-bozu tamamlar.
- 3) Nesneler ile rakamlar arasında ilişki kurar.
- 4) Nesneleri ortak özelliklerine göre sınıflandırır.
- 5) 1'den 20'ye kadar birer ritmik sayar.
- 6) Aynı sayıdaki nesne gruplarını eşleştirir.
- 7) Verilen iki yarımı birleştirerek bütün oluşturur.
- 8) Mekânda konum ile ilgili yönergeleri uygular.
- 9) Bir olayı oluş sırasına göre sıralar.
- 10) 10 küple kule yapar.
- 11) Birkaç nesnenin hangi malzemeden yapıldığını söyler.
- 12) Farklı dokulardaki nesneleri ayırt eder.
- 13) Renkleri isimlendirir.
- 14) Kısa bir süre önce gördüğü nesne/kışı/ resimle ilgili sorulan sorulara cevap verir.
- 15) Resimlerdeki eksik parçaları modele bakarak tamamlar.
- 16) Gösterilen resimlerden öykü oluşturur.
- 17) Neden-sonuç ilişkisi içeren sorulara cevap verir.
- 18) Nesneleri çeşitli özelliklerine göre karşılaştırır.
- 19) İki nesneden oluşan örüntüler kurar.
- 20) Seslerdeki farklılıkları (yüksek ses, kalın/ince ses gibi) ayırt eder.

**60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN
BİLİŞSEL GELİŞİMİ**

- 1) Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.
- 2) 10-25 parçalı yap-bozu tamamlar.
- 3) Geometrik şekilleri birleştirerek yeni şekiller oluşturur.
- 4) 6-10 nesneyi herhangi bir özelliğine göre gruplandırır.
- 5) 1'den 10'a kadar olan nesne grupları le rakamlar arasında ilişki kurar.
- 6) 1'den 10'a kadar olan nesneleri kullanarak toplama yapar.
- 7) 1'den 10'a kadar olan nesneleri kullanarak çıkartma yapar.
- 8) Yarım ve bütün olan nesneleri gösterir.
- 9) 1'den 20'ye kadar olan rakamları sıralar.
- 10) Eşleştirme, ilişki kurma, gruplandırma ve sıralamayı nasıl yaptığını açıklar.
- 11) Neden sonuç ilişkilerini kurar.
- 12) Kısa bir süre gösterilen bir resimdeki ayrıntıları hatırlar.
- 13) Bir olaydan sonra ne olabileceğini tahmin eder.
- 14) Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.
- 15) Bir dizi içerisindeki nesnelerin birbirlerine göre konumlarını söyler.
- 16) Miktar bildiren kıyaslama ifadeleri kullanır.
- 17) Haftanın günlerini sırasıyla söyler.
- 18) 20'ye kadar ritmik sayar.
- 19) Günün farklı zaman dilimlerinin isimlerini söyler.
- 20) Yaptığı işe dikkatini verir.
- 21) Problem durumunun çözümüne yönelik akıl yürütür.
- 22) Somut nesneleri kullanarak grafik oluşturur.
- 23) Nesne grafiğini okur.
- 24) Üç öğeden oluşan örüntüler oluşturur.

BİLİŞSEL GELİŞİMLE İLGİLİ KAZANIMLAR, GÖSTERGELERİ VE AÇIKLAMALARI

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Açıklamaları: Çocukların dikkat süreleri kısadır ve bireysel olarak farklılık gösterir. Çocuğun herhangi bir nesne ya da olaya ilgisini çekip, dikkatini yoğunlaştırması için onun dikkatini dağıtacak uyaranlar ortadan kaldırılmalı, fiziksel ve duygusal ihtiyaçları karşılanmış olmalıdır. Yapılan çalışmalarda değişen öğeleri fark ederek söylemeleri için çocuklar desteklenmelidir.

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayın ipuçlarını söyler. İpuçlarını birleştirerek tahminini söyler. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)

Açıklamaları: Çocuğun çevresinde gelişen çeşitli durum ve olayları inceleyerek ipuçlarının farkına varması, bunları bir araya getirerek süreç/durumla ilgili tahminde bulunması beklenir. Ardından tahminlerini var olan durumla karşılaştırması için çocuğa fırsat verilmelidir.

Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Açıklamaları: Çocuğun deneyimlediklerini hatırlayıp ifade etmesi için gerekli öğrenme ortam ve durumları oluşturulmalıdır. Çocukların hatırladıklarını değişik durumlarda işe yarar olarak kullanmaları (günlük yaşam becerileriyle ilişkilendirerek) için desteklenmeleri gereklidir.

Kazanım 4. Nesneleri sayar. (Göstergeleri: İleriye/geriye doğru birer birer ritmik sayar. Belirtilen sayı kadar nesneyi gösterir. Saydığı nesnelerin kaç tane olduğunu söyler. Sıra bildiren sayıyı söyler. 10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan önce ve sonra gelen sayıyı söyler.)

Açıklamaları: Çocuktan belli sayıdaki nesne grubunu parmaklarıyla dokunarak saydıktan sonra son söylediği sayının nesne grubunun toplam sayısını gösterdiğini fark etmesi beklenir. Örneğin; Bir tabakta 5 tane kurabiye varsa çocuktan ilk önce bunları sayması daha sonra son söylediği sayının (5) toplam kurabiye sayısını gösterdiğini fark etmesi beklenir. Nesne grubunda birinci, ikinci sıradaki nesnenin sıra sayısını söylemesi beklenir. Nesnenin sırasının önce veya sonra olduğunu söyler.

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.)

Açıklamaları: Nesne ya da varlıkların ad, renk, şekil, büyüklük, uzunluk, doku (pürüzlü, kaygan, sert, yumuşak) koku, ses (yüksek-alçak, kalın-ince sesler), yapıldığı malzeme (plastik, tahta, kumaş vb), tat ve miktar gibi özelliklerini ele alan değişik etkinlikler yapılarak çocukların bu kazanımları gerçekleştirmeleri desteklenmelidir.

Kazanım 6. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları birebir eşleştirir. Nesne/varlıkları rengine, şekline, büyüklüğüne, uzunluğuna, dokusuna, sesine, yapıldığı malzemeye, tadına, kokusuna, miktarına ve kullanım amaçlarına göre ayırt eder, eşleştirir. Eş nesne/varlıkları gösterir.)

Açıklamaları: Etkinliklerde öğretmenlerin “eş” ve “eşit” kavramlarını karıştırmamaya özen göstermesi gerekir. Eşlik teriminin somut nesneler, eşitlik teriminin ise sayılar gibi soyut kavramlar için kullanıldığı unutulmamalıdır. Öncelikle birebir eşleştirme ardından eş nesneleri/varlıkları gösterme, ardından nesne/varlıkları ve nesne gruplarını uygun rakamla eşleştirme etkinlikleri yapılmalıdır.

Kazanım 7. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları rengine, şekline, büyüklüğüne, uzunluğuna, dokusuna, sesine, yapıldığı malzemeye, tadına, kokusuna, miktarına ve kullanım amaçlarına göre gruplar.)

Açıklamaları: Çocuktan iki ya da daha fazla nesne ya da varlığı renk, şekil, büyüklük, uzunluk, doku, tat, koku, ağırlık, ses (doğal sesler, müzikal sesler), miktar (az-çok; en az-en çok; birkaç) ve kullanım amaçları (mutfakta kullanılanlar, temizlik için kullanılanlar vb.) gibi özelliklerine göre gruplaması beklenir.

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.)

Açıklamaları: Çocukların iki ya da daha fazla nesne ya da varlığın renk, şekil, büyüklük, uzunluk, doku, ağırlık, ses, miktar ve yapıldığı malzeme (plastik, ahşap, kumaş vb) gibi özellikleri temel alarak farklılık ve benzerlikleri karşılaştırmaları beklenir.

Kazanım 9. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre sıralar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları uzunluklarına, büyüklüklerine, miktarlarına, ağırlıklarına, renk tonlarına göre sıralar.)

Açıklamaları: Sıralama karşılaştırma yapabilmeyi gerektirir. Bu nedenle birimler arasındaki farkların belirgin olması gerekir. Örneğin, çocuğun ağırlığı karşılaştırarak sıralayabilmesi için ağır ve hafif nesneler arasındaki farkın çocuk tarafından hissedilebilecek oranda olması ya da renk sıralaması yaparken tonlar arasındaki farkların da ayırt edilebilir olması sağlamalıdır. Çocuğun gelişim seviyesine göre sıralanacak nesne sayısı ayarlanmalıdır.

Kazanım 10. Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular. (Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır. Harita ve krokiyi kullanır.)

Açıklamaları: Mekânda konum ile ilgili yönergeler; yön, yakın, uzak, altında, üstünde, önünde, arkasında, yanında gibi kavramları içermelidir. Çocukların nesnelerin mekândaki konumlarını anlayabilmesi için legolar, bloklar gibi nesneler kullanılarak basit etkinlikler yapılabilir. Bu gibi etkinliklerden sonra basit krokiler/haritalar çocuklara gösterilir ve krokinin/haritanın nasıl okunacağı konusunda rehberlik edilir. Krokiye çizilmiş şekillerin ne anlama geldiği ve birbirlerine göre konumları incelenir. Daha sonra çocukların en çok bildiği bir alanda (sınıf, bahçe vb.) yönergeler doğrultusunda basit krokiler/haritalar oluşturmalarına yönelik etkinlikler yapılır.

Kazanım 11. Nesneleri ölçer. (Göstergeleri: Ölçme sonucunu tahmin eder. Standart olmayan birimlerle ölçer. Ölçme sonucunu söyler. Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır. Standart ölçme araçlarını söyler.)

Açıklamaları: Standart olmayan ölçme birimi olarak kalem, pipet, kürdan, silgi, lego, kitap, kâğıt gibi malzemelerle parmak, karış, kulaç, adım, ayak gibi doğal ölçme birimleri kullanılmalıdır.

Kazanım 12. Geometrik şekilleri tanıır. (Göstergeleri: Gösterilen geometrik şeklin ismini söyler. Geometrik şekillerin özelliklerini söyler. Geometrik şekillere benzeyen nesneleri gösterir.)

Açıklamaları: Düzenlenecek etkinlikler sırasında öğretmenlerin daire ve çember terimlerini doğru kullanmaya özen göstermeleri gerekmektedir. Çemberin içi boştur, sadece yuvarlak alanın etrafını kaplamaktadır. Daire ise içi dolu yuvarlak alanı tanımlamaktadır. Bu iki geometrik terimin doğru kullanılması ilköğretime hazırlık açısından önem taşımaktadır. Üçgen, daire, kare, dikdörtgen ve elips geometrik şekillerinin üzerinde durulmalıdır. Gelişimsel seviyesi uygun olan çocuklara çokgenler üzerinde de çalışılabilir.

Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanıır. (Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler.)

Açıklamaları: Bu kazanımda sözü edilen semboller; trafik, tehlike, WC, geri dönüşüm, yön okları gibi işaretlerdir. Bu semboller seçilirken çocukların yaş grubuna ve ihtiyaçlarına uygun, dikkatlerini çekecek semboller olmasına özen gösterilmelidir.

Kazanım 14. Nesnelerle örüntü oluşturur. (Göstergeleri: Modele bakarak nesnelerle örüntü oluşturur. En çok üç öğeden oluşan örüntüdeki kuralı söyler. Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi söyler, tamamlar. Nesnelerle özgün bir örüntü oluşturur.)

Açıklamaları: Nesnelerin belli bir düzen içinde yerleşmiş durumları örüntüye örnektir. Örüntü, belli bir kural çerçevesinde sıralanmış gerçek nesneler arasındaki ilişkinin tekrar edilmesidir. Örüntüde “çekirdek” olarak tanımlanan öğe grubu vardır. Örüntü, bu çekirdeğin aynı kurala bağlı kalınarak tekrarlanmasını gerektirir. Bu kazanım için örüntünün en az iki öğeden oluşması gerekir. Örüntü somut nesnelerle başlatılmalıdır. Örneğin “mandal-boncuk/mandal-boncuk ” ikili bir örüntüdür. Var olan örüntüyü genişlettiğimizde; “mandal-boncuk-pipet, mandal-boncuk-pipet-kapak” şeklinde örüntüyü sürdürmeleri beklenir. Çocuklardan önce model olarak verilen örüntüyü devam ettirmeleri, ardından kendi örüntülerini yapmaları beklenir.

Kazanım 15. Parça-bütün ilişkisini kavrar. (Göstergeleri: Bir bütünün parçalarını söyler. Bütün ve yarımı gösterir. Bir bütünü parçalara böler. Parçaları birleştirerek bütün elde eder.)

Açıklamaları: Yapbozlar, insan vücudu ve yüzü, hayvanlar, yiyecekler ve çocukların günlük hayatta sıklıkla kullandığı gerçek nesneler ve oyuncaklar parça bütün ilişkisinin kavranmasında yararlanılabilir. Çocukların parça bütün ilişkisini kavrayacağı nesnelerin ayırt edici özelliklerinin olmasına dikkat edilmelidir.

Kazanım 16. Nesneleri kullanarak basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapar. (Göstergeleri: Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesneyi ayırır.)

Açıklamaları: 10’a kadar toplama ve çıkarma işlemleri yalnızca nesneler kullanılarak yaptırılmalıdır. Nesnenin gruba dâhil edilmesinin bir “artış-çoğalma”, nesnenin gruptan çıkarılmasının bir “azalma-eksilme” olduğu vurgulanmalıdır. Düzenlenen etkinlikler sırasında tahta ya da kâğıt üzerinde rakamlarla toplama ve çıkarma yapılması uygun değildir.

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Açıklamaları: Çocuğa açık uçlu sorular sorularak herhangi bir olay ya da durumun sonucu hakkında düşüncelerini belirtmesi beklenir. Ya da sonucu belli olan bir durumun nedenini bulması istenir.

Kazanım 18. Zamanla ilgili kavramları açıklar. (Göstergeleri: Olayları oluş zamanına göre sıralar. Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar. Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.)

Açıklamaları: Çocuklar için zaman kavramı soyuttur. Bu nedenle kendi yaşamları ve yakın çevreleriyle ilişkilendirebilecekleri durumlardan yararlanılmalıdır. Çocukların kendi yaşantılarına ilişkin deneyimleri ile “dün oynadığımız oyun” “bugün gideceğimiz gezi” “**yarın** okula gelecek misafir” gibi zaman bildiren kavramlar etkinliklerle bütünleştirilerek ele alınmalıdır. Ayrıca sınıftaki saat ve takvimlerin kullanılmasına çocuklarda dâhil edilmeli ve işlevlerine dikkat çekilmelidir.

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)

Açıklamaları: Çocukların günlük yaşantıları içinde karşılaştıkları anlık problemler üzerinde fikirler geliştirmeleri beklenebilir. Bunun yanında, çocuklara ...-mış gibi yaparak olası problem durumları sunularak da probleme yönelik öneriler geliştirmeleri beklenebilir. Çocukların problemlerin çözümüne yönelik birbirlerinin önerilerini paylaşmaları teşvik edilmelidir. Çeşitli problem durumları oluşturularak çocukların özgün çözüm yolları önermeleri, denemeleri ve neden sonuç ilişkisini de dikkate alarak açıklama yapmaları beklenir. Problemi çözerken giderek daha orijinal çözümler önermesi beklenir.

Kazanım 20. Nesne grafiği hazırlar. (Göstergeleri: Nesneleri kullanarak grafik oluşturur. Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur. Grafiği oluşturan nesneleri ya da sembollerini sayar. Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.)

Açıklamaları: Grafik çalışmaları için başlangıçta somut nesneler kullanılmalıdır. Sınıftaki kalemler/Legolar/mandallar vb. renklerine göre gruplandırarak ve ardından doğrusal bir düzen içinde sıralayarak renk grafikleri oluşturulabilir. Günlük yaşamlarındaki durumları yansıtan sorulara verdikleri yanıtlar grafiğe dönüştürülebilir. Örneğin okula servisle gelenler ve anne-babasıyla gelenler özel bir sembol ile somutlaştırılır ve bu semboller doğrusal düzen içerisinde sıralanarak grafik oluşturulur.

Kazanım 21. Atatürk’ü tanır. (Göstergeleri: Atatürk’ün hayatıyla ilgili belli başlı olguları söyler. Atatürk’ün kişisel özelliklerini söyler.)

Açıklamaları: Bu kazanımın ele alınacağı etkinlikler sırasında çocukların yaşları dikkate alınarak basit temel bilgilere yer verilmelidir. Örneğin, Atatürk’ün doğum yeri, anne ve babasının isimleri, asker ve komutan olduğu, çocukları çok sevdiği, onlara bir bayram armağan ettiği gibi olgular öyküler, canlandırmalar, kitap inceleme, film ve belgeseller aracılığı ile kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Kazanım 22. Atatürk’ün Türk toplumu için önemini açıklar. (Göstergeleri: Atatürk’ün değerli bir insan olduğunu söyler. Atatürk’ün getirdiği yenilikleri söyler. Atatürk’ün getirdiği yeniliklerin önemini söyler.)

Açıklamaları: Çocukların yaşları dikkate alınarak Türk Alfabesi, kılık-kıyafet ve ölçü birimleri konusunda yapılan yeniliklerin Türk toplumu açısından önemine ilişkin farkındalık kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bu konuda mevcut görsel ve yazılı medya kaynaklarından yararlanılmalı ve çevremizdeki gazi, aile büyüklerinin anılarını anlatması gibi destekler sağlanabilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2012)
36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN DİL GELİŞİMİ ÖZELLİKLERİ

36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN DİL GELİŞİMİ	48 - 60 AYLIK ÇOCUKLARIN DİL GELİŞİMİ	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN DİL GELİŞİMİ
<ol style="list-style-type: none"> 1) Sesin geldiği yönü söyler. 2) 3-4 sözcüklü cümleler kurar. 3) Neden, nasıl, kim gibi sorular sorar. 4) Geçmiş zaman ifadelerini kullanır. 5) Konuşmalarında isim ve fiilleri kullanır. 6) Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır. 7) Konuşmalarında sıfatları kullanır. 8) Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır. 9) Sohbate katılır. 10) Duygularını sözel olarak ifade eder. 11) Nesnelerin işlevlerini anlar. 12) İfadelerinin çoğu anlaşılır. 13) Konuşmasında bazı ses hataları yapar. 14) 2 veya 3 ardışık yönergeyi yerine getirir. 15) Kendi kendine şarkı ve tekerleme söyler. 16) Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir. 17) İki olayı oluş sırasına göre anlatır. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Sesin özelliğini söyler. 2) Sesin kaynağının ne olduğunu söyler. 3) Bileşik cümleler kurar. 4) 4-5 sözcüklü cümle kurar. 5) Konuşmalarında bağlaçları kullanır. 6) Konuşmalarında olumsuz sözcük yapıları kullanır. 7) Konuşmalarında edat kullanır. 8) Zıt anlamlı sözcükleri kullanır. 9) Sözcüklerin anlamlarını sorar. 10) Nesnelerin işlevlerini sorar. 11) Nesnelerin işlevleriyle ilgili soruları yanıtlar. 12) Neden, nasıl, kim gibi sorulara yanıt verir. 13) Üç veya dört ardışık yönergeyi yerine getirir. 14) Görüş alanı dışındaki nesnelerle ilgili yönergeleri yerine getirir. 15) Kısa, basit öykülerle ilgili soruları yanıtlar. 16) Az sayıda ses hatasıyla konuşur. 17) Deneyimleriyle ilgili konuşur. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Sesler arasındaki farklılıkları söyler. 2) Sesler arasındaki benzerlikleri söyler. 3) Verilen sese benzer sesler çıkarır. 4) Sesinin tonunu, hızını, şiddetini ayarlar. 5) Sıralı ve bileşik cümleler kurar. 6) Cümlelerinde özneye uygun fiil kullanır. 7) 6 ve daha fazla sözcükten oluşan cümleler kurabilir. 8) Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanı kullanır. 9) “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi sorular sorar. 10) “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi soruları yanıtlar. 11) Cümlelerinde “çünkü, daha sonra” gibi bağlaçlar kullanır. 12) İşaret ve kişi zamirlerini kullanır. 13) Konuşmalarında zaman zarflarını kullanır. 14) Çoğunlukla dilbilgisi kurallarını doğru kullanır. 15) Bazı sözcüklerin zıt, eş ve eşsesli anlamlarını söyler. 16) Sohbate katılır ve sohbeti sürdürür. 17) Akıcı konuşur. 18) Dinlediği bir öyküyü anlatır. 19) Resim, nesne, ya da olaylar arasında ilişki kurarak anlamlı öykü anlatır. 20) Konuşmalarında mizahı kullanır. 21) Çevresindeki yazılı materyalleri tanır. 22) Yazının bir anlam ifade ettiğini bilir. 23) Yetişkinlere duygu ve düşüncelerini anlatır. 24) Okumanın günlük yaşamdaki yeriyle ilgili konuşmalara katılır. 25) Yazının yönünü gösterir. 26) Kitaplarda anlam taşıyan ögenin yazı olduğunu söyler. 27) Kitaptaki resimlere bakarak okuyormuş gibi yapar.

DİL GELİŞİMİYLE İLGİLİ KAZANIMLAR, GÖSTERGELERİ VE AÇIKLAMALARI

Kazanım 1. Sesleri ayırt eder. (Göstergeleri: Sesin geldiği yönü söyler. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler. Sesin özelliğini söyler. Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler. Verilen sese benzer sesler çıkarır.)

Açıklamaları: Sesin özelliği olarak, sesin ince-kalın, yüksek-alçak, uzun-kısa olma gibi özellikleri ile işitilen sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu üzerinde durulması beklenmektedir.

Kazanım 2. Sesini uygun kullanır. (Göstergeleri: Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu, hızını ve şiddetini ayarlar.)

Açıklamaları: Çocuğun sesinin uygun olarak kullanması için doğal iletişim ortamlarından yararlanılmalıdır. Çocukların iletişim ortamlarında, oyun oynarken ve herhangi bir etkinlik sırasında seslerini uygun kullanmaları konusunda model olunmalı ve gerekli rehberlik yapılmalıdır.

Kazanım 3. Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar. (Göstergeleri: Düz cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi ve bileşik cümle kurar. Cümlelerinde öğeleri doğru kullanır.)

Açıklamaları: Çocukların insanları, yerleri, durumları ve olayları betimlemek için beş ya da altı sözcükten oluşan cümleler kurarak konuşması desteklenmelidir. Çocuğun grup içinde mesajı tekrar anlatabileceği yaratıcı oyunlar (Örn; mesaj aktarmak) için fırsat yaratılabilir. Bir konu hakkında görüşünü istemek ya da öğrenmek istediği konuda sorular sorması için teşvik edilmelidir. Konuşmaları sırasında bileşik cümleleri kullanması için öykü anlatımı ve sohbetlere yer verilmelidir.

Kazanım 4. Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır. (Göstergeleri: Cümle kurarken isim, fiil, sıfat, bağlaç, çoğul ifadeler, zarf, zamir, edat, isim durumları ve olumsuzluk yapılarını kullanır.)

Açıklamaları: Öğretmen konuşmasında dil bilgisi yapılarını doğru bir şekilde kullanarak çocuğa model olmalıdır. Öğretmen çocukların seslerini ve görüntülerini zaman zaman kayda alarak kendilerinin bu yapıları konuşmalarında kullanmalarına dikkat çeker.

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbet katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Açıklamaları: Çocuğun cümle kurarak ya da soru sorarak sohbeti başlatması, düşüncelerini iletirken uygun jestleri kullanması için öğretmen doğru bir model olmalı ve çocukları desteklemelidir. Grup konuşmaları-tartışmaları sırasında çocukların iletişimin karşılıklı ve sıralı olduğunu kavrayabilmesi ve çoğunlukla sıra alarak konuşması için ortam yaratılmalıdır.

Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Zıt anlamlı, eş anlamlı ve eş sesli sözcükleri kullanır.)

Açıklamaları: Çevresindeki nesneleri ve olayları betimlemesi için çocuğa uygun bağlam içinde sözcük dağarcığını kullanması konusunda model olunmalıdır (örn; bir nesneyi gösterirken “şey” demek yerine, nesnenin adı ve belirgin özelliği söylemek gibi). Anlamını bilmediği sözcükler sorması ve daha sonra bunları kullanması, duygularını (mutlu, üzgün, yorgun, korkmuş gibi) ifade etmesi için farklı sözcükleri model olunmalıdır. Zıt anlamlı, eş anlamlı ve eşsesli sözcüklerin nasıl farklı anlamları ifade edebileceğini anlaması için “uyaklar, kısa şiirler, bilmeceler, öyküler ve mizahlardan faydalanılabilir.

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Açıklamaları: Bu kazanımda ele alınan “dinledikleri” sözcüğü; öğretmenin ve diğer çocukların konuştuklarını, öğretmenin okuduklarını ya da anlattıklarını ve dinledikleri müziği kapsar.“İzledikleri” sözcüğü ise film, video, televizyon, tiyatro ve konser izlerken işittiklerini ve gördüklerini kapsar.

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

Açıklamaları: Çocuklar bireysel farklılıklar nedeniyle kendilerini farklı şekillerde ifade edecekler için, planlanacak etkinliklerin de bu ihtiyaca cevap verecek çeşitlilikte olması gerekmektedir. Çocukların izledikleri/dinledikleri ile ilgili bireysel paylaşımlarda bulunması desteklenmelidir.

Kazanım 9. Sesbilgisi farkındalığı gösterir. (Göstergeleri: Sözcüklerin başlangıç seslerini söyler. Sözcüklerin sonunda yer alan sesleri söyler. Aynı sesle başlayan sözcükler üretir. Aynı sesle biten sözcükler üretir. Şiir, öykü ve tekerlemedeki uyağı söyler. Söylenen sözcikle uyaklı başka sözcük söyler.)

Açıklamaları: Çocuğun uyakları, kısa şiirleri, tekerlemeleri tekrar etmesi, bildiği oyunlardaki, şarkılardaki ve öykülerdeki uyaklı sözcükleri fark etmesi, eşleştirmesi ve üretmesi için çocuk desteklenmelidir.

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.)

Açıklamaları: Bu kazanımda sözü edilen görsel materyaller; çocuğun çevresindeki resimleri, şekilleri, süslemeleri, fotoğrafları, tabloları, heykelleri, grafik, şemaları, harita ve krokileri kapsamaktadır. Bir grafik, şekil ya da şemanın neye ait olduğunu, neyi gösterdiğini, çizgi ya da sütunların hangilerinin az ya da çok olduğunu açıklamaya yönelik etkinlikler görsel materyalleri okuma kazanımına ulaşmayı sağlayıcı etkinliklerdendir.

Kazanım 11. Okuma farkındalığı gösterir. (Göstergeleri: Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur. Yetişkinden kendisine kitap okumasını ister. Okumayı taklit eder. Okumanın günlük yaşamdaki önemini açıklar.)

Açıklamaları: Çocuğa kitap ve tabela, afiş, pano, etiket yazıları gibi çevresindeki yazılar hakkında sorular yöneltilerek bu materyalleri fark etmesi sağlanabilir. Okumanın günlük yaşamdaki önemini açıklar: Lokantada menüden sipariş vermek, otobüs saat ve güzergâhlarını bilmek; marketten alış veriş yapmak; verilen bir adresi bulmak gibi durumlarda okumanın önemi vurgulanabilir.

Kazanım 12.Yazı farkındalığı gösterir. (Göstergeleri: Çevresindeki yazıları gösterir. Gördüğü yazının ne ile ilgili olduğunu tahminen söyler. Yazılı materyallerde noktalama işaretlerini gösterir. Yazının yönünü gösterir. Duygu ve düşüncelerini yetişkine yazdırır. Yazının günlük yaşamdaki önemini açıklar.)

Açıklamaları: Bu kazanım kapsamında öğretmen çocuklara kitap okumaya başlamadan önce kapak resmi, kitabın adı, yazarın adı ve kitabın çizeri gibi resim ve yazılar hakkında çocukların dikkatini çeker. Öğretmen, çocukların yazının soldan sağa doğru olduğunu fark etmesi için kitapta yer alan metin içerisindeki yazıların yönünü gösterir ve öyküyü okurken yazının yönünü parmağıyla takip eder. Ve çocuklara öykü okurken soru işareti, virgül gibi noktalama işaretlerini göstererek bu işaretleri tanınması sağlanır. Yazının günlük yaşamdaki önemi, mөнüden sipariş vermek, otobüs, uçak gibi ulaşım araçlarının kalkış-varış saatlerini bilmek, alış veriş listesi hazırlamak ve alış veriş yapmak, verilen adresi bulmak gibi konularda önemli olduğu yapılan çeşitli etkinliklerle vurgulanabilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2012)
36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİ	48 - 60 AYLIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİ	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİ
<ol style="list-style-type: none"> 1) Düz çizgide yürür. 2) Kollarını sağ kol sol bacak/sol kol sağ bacak salınımı yaparak koşar. 3) Çift ayakla yerinde sıçrar. 4) Tek ayak üzerinde sıçrar. 5) Durduğu noktadan çift ayak öne doğru atlar. 6) Değişik yönlerde yuvarlanır. 7) Topu iki eliyle hedefe atar. 8) Topu yere vurup tutar. 9) Durduğu yerde ayakla sabit topa vurur. 10) Atılan topu tüm vücudu ile tutar. 11) Raketle yukarıya doğru topa vurur. 12) Tek ayak üzerinde 4-5 saniye durur. 13) Denge tahtasında kısa mesafe yürür. 14) Bisikletle pedal çevirerek ilerler. 15) Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltır. 16) Yumuşak malzemeleri kullanarak değişik şekiller oluşturur. 17) Verilen basit şekilleri keser. 18) Baskı-yapıştırma işlerini yapar. 19) Daire şeklini çizer. 20) 8 küple kule yapar. 21) Müzik eşliğinde serbest dans eder. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dairesel çizgide yürür. 2) Koşarken komutla yön değiştirir. 3) 30 cm. yükseklikten atlar. 4) Engelin üzerinden çift ayak atlar. 5) Durduğu yerden kollarından kuvvet alarak çift ayakla ileri doğru atlar. 6) Tek ayak üzerinde ritmik olarak 4-6 kere sıçrar. 7) Galop hareketini yapar. 8) Kayma adımı yaparak ilerler. 9) Tek ayakla sekme hareketi yapar. 10) Topu yerde 3 kere sektirir. 11) Küçük topu tek elle atar. 12) Atılan topu elleriyle tutar. 13) Küçük topu yerden yuvarlar. 14) Koşarak sabit topa ayakla vurur. 15) Raket/sopa ile sabit topa vurur. 16) Tek ayak üzerinde 7-8 saniye durur. 17) Denge tahtasında ayak değiştirerek yürür. 18) Bisikletle köşeleri döner. 19) Yardımla öne yuvarlanır (takla atar). 20) Basit dans adımları yapar. 21) Sembolleri kopya eder. 22) Nesneleri ipe dizer. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Engelin üzerinden koşarak atlar. 2) Ritmik olarak galop hareketini yapar. 3) Ritmik olarak seker. 4) Tek ayak sıçrayarak 2-3 m. ilerler. 5) Topu tek elle omuz üstünden atar. 6) Topu tek elle yerden yuvarlar. 7) Belli bir mesafedeki hedefi vurur. 8) Topu yerde 5-6 kere sektirir. 9) İp atlar. 10) Vücudunun farklı bölümlerini kullanarak dengede durur. 11) Tek ayak üzerinde 9-10 saniye durur. 12) Yardımsız öne yuvarlanır (takla atar). 13) Çeşitli hareketleri müzik ve ritim eşliğinde ardı ardına yapar. 14) Yumuşak malzemeleri kullanarak 2-3 parçalı kompozisyonlar oluşturur. 15) Model gösterildiğinde kâğıdı çapraz şekilde katlar. 16) Modele bakarak daire, üçgen, kare ve dikdörtgen çizer. 17) Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgiler çizer ve bunlardan yeni bir şekil oluşturur. 18) Kalem doğru tutar. 19) 1-5 arası rakamları kopya eder.

MOTOR GELİŞİMLE İLGİLİ KAZANIMLAR, GÖSTERGELERİ VE AÇIKLAMALARI

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Belli bir yüksekliğe tırmanır. Tırmanılan yükseklikten iner. Engelin üzerinden atlar. Koşarak bir engel üzerinden atlar. Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Tek ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Belirlenen mesafede yuvarlanır. Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar. Kayma adımı yaparak belirli mesafede ilerler. Galop yaparak belirli mesafede ilerler. Sekerek belirli mesafede ilerler. Öne yuvarlanır.)

Açıklamaları: Yer değiştirme hareketlerinin vücudu doğru kullanarak yapılmasına ilişkin etkinlikler düzenlenmelidir. Önemli olan çocuğun kaç metre atladığı ya da kayma adımı ile kaç metre ilerlediği değil hareketi nasıl yaptığıdır. Kullanılacak yönergeler; farklı yönlere, farklı şekillerde “hızlı, yavaş, öne, arkaya, sağa, sola, ritmik, parmak ucunda, topukta, geri geri, yan yan” gibi olabilir. Etkinlikler planlanırken “yükseklik”, “mesafe” gibi nitelendirmeleri belirlemede çocukların hangi yaşta ne yapabildikleri dikkate alınmalıdır. Koşarak bir engel üzerinden atlamada hareketin durmaksızın gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Engelin yüksekliği en fazla 20 cm. olmalı ve derinliği çocukların adım uzunluğunu geçmemelidir. Çocuğun çift ayak öne atlamasında, kollarından kuvvet alarak çift ayak sıçraması ve çift ayak yere konması beklenmektedir.

Kazanım 2. Denge hareketleri yapar. (Göstergeleri: Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır. Atlama, konma, başlama, durma ile ilgili denge hareketlerini yapar. Tek ayak üzerinde durur. Tek ayak üzerinde sıçrar. Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar. Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür. Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.)

Açıklamaları: Bir yükseklikten aşağı atlarken, yukarı zıplarken ya da uzun atlama yaparken önemli olan çocuğun çift ayak sıçraması ve yere çift ayak ile konmasıdır. Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarmak vücut ağırlığının bir noktadan diğer noktaya aktarımıdır. Örneğin; topu atarken öne adım atarak ağırlığını öne alması ya da engeller arasından koşarken yön değiştirmede ağırlığını bir ayaktan diğerine aktarması gibi.

Farklı vücut bölümlerini kullanarak denge hareketleri yani jimnastik duruşları yapılmalıdır. Örneğin: bank vaziyeti, cephe, küçük planör gibi.

“Vücudunun iki parçasını kullanarak (iki dizi üzerinde vb.) dengede dur”, “Üç parçasını kullanarak (tek el, iki ayak vb.) dengede dur” gibi yönergeler verilerek etkinlikler düzenlenebilir. Galop hareketi; adımlama hareketinin devamında arka ayağın ön ayağın yanına sıçrayarak getirilmesi ve bu hareketin ritmik biçimde tekrarlanması olarak tanımlanır. Çocuklara galop hareketini gerçekleştirmeleri için yönerge olarak “at gibi, koşalım, hareket edelim” ifadeleri kullanılabilir.

Denge tahtası 3 yaşındaki bir çocuk için 6 cm. genişliğinde, 2.5 m. uzunluğunda, 10 cm. yüksekliğinde olmalıdır. Yaş ilerledikçe denge tahtasının yüksekliği 20 cm.ye kadar çıkarılabilir. Denge tahtası üzerinde farklı şekillerde yürüme, yan yan, geri geri, parmak ucunda, adımlama ile, ritmik, hızlı, yavaş gibi değişik yönergelerle yapılabilir.

Kazanım 3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder. Küçük top ile omuz üzerinden atış yapar. Atılan topu elleri ile tutar. Koşarak duran topa ayakla vurur. Küçük topu tek elle yerden yuvarlar. Raket/sopa ile sabit topa vurur. Topu olduğu yerde ritmik olarak sektirir. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar. İp atlar.)

Açıklamaları: Bireysel ve eşli nesneleri kontrol etmede; balon, deniz topu, eşarp veya kurdele gibi nesneleri omuzla, dizle, başla kontrol etmek, hareketi başlatmak, hareketin devamını sağlamak ve nesnelerin hareketini kontrol edebilmek anlatılmaktadır. Tenis topu gibi küçük bir top ile omuz üzerinden atış yaparken; topun ne kadar uzağa atıldığı ya da hedefi vurup vurmadığı değil, hareket formunun doğru şekilde yapılması önemlidir. Yani topu omuz seviyesinin üstüne almak, topsuz ayağı bir adım öne almak ve topu fırlatırken vücudu hedefe doğru döndürmek anlatılmaktadır.

Küçük topu tek elle yerden yuvarlarken; topun hedefi vurup vurmadığı değil, hareket formunun doğru şekilde yapılması önemlidir. Yani topu yuvarlarken topsuz ayağın bir adım öne atılması, dizlerin bükülerek vücudun yere yaklaştırılması, topun zıplamadan yerden yuvarlanması anlatılmaktadır.

Raket/sopa ile sabit topa vururken; topa paralel durmak ve vuruş sırasında ağırlık aktarımı yapmak önemlidir.

İp atlama, el göz koordinasyonu gerektiren zor bir beceridir. Burada istenilen ipi kendi başına atlamasıdır. Çocuklar bu dönemde ritmik olarak ip atlayamamaları da bunun temelini oluşturacak ipi başının üzerinden çevirme ve ipi gördüğünde üzerinden sıçrama hareketlerini basit düzeyde yapabilirler. Bu dönemde ip atlarken en az iki kere art arda hareketi yapması beklenmektedir. Kaç tane atladığı önemli değildir.

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.)

Açıklamaları: Nesneleri ipe dizerken; her çeşit ip, renkli hediye paketi şeritleri, kurdeleler; dizilecek nesne olarak da her renk ve boydaki boncuklar, delikli pullar, boş makaralar, düğmeler vb. kullanılabilir.

Malzemelere şekil verirken kullanılabilecek araçlar; makas, yapıştırıcı, fırça, boyalar, kalem vb. olabilir. Çocuklardan bu araçları kullanarak yönergeye uygun çizgiler (yatay, dikey, dairesel çizgiler gibi) ve değişik şekiller çizmesi beklenir.

Nesneleri takip çıkarmak için araç olarak; çit-çıt, düğme, fermuar, toka kullanılabilir.

Kalemin doğru kullanımı ile beklenen, kalemin ucundan 2cm. kadar yukarıdan başparmak ve işaret parmağı ile kavranarak eğik biçimde tutulup, diğer üç parmak ile desteklenmesidir.

Çizgi çalışmaları sırasında kesik ve köşeli çizgi çalışmalarının yanı sıra yuvarlak ve sürekli çizgi çalışmaları yaptırmaları, çizgi çizerken çocukların mümkün olduğunca ellerini çizdikleri çizgiden kaldırmamaları, yani sürekliliği bozmamaları konusunda özen göstermeleri gerekmektedir. Çizgi çalışmaları kapsamında rakamların yazdırılmasına da yer verilebilir.

Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. (Göstergeleri: *Bedenini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.*)

Açıklamaları: Ritim çalışmalarında bedenini kullanmak; ellerini birbirine, dizlerine, göğsüne, kollarına vb. vurarak, parmak şaklatarak, ayaklarını yere vurarak ritme uydurmaktır. Vurmali çalgılar; davul, tef, ritim çubuğu, marakas, kastanyet, agogo gibi çalgılardır. Yer değiştirme hareketleri kapsamında gerçekleştirilecek basit dans hareketleri ritim ve müzik eşliğinde yapılabilir. Tül, şerit, kurdele, balon ve çember gibi materyal kullanımı ile de çeşitlendirilebilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2012)
36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ

36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ	48 - 60 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ	60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ
<ol style="list-style-type: none">1) Kendi kendine yemek yer.2) Düğmesiz ve bağsız giysileri yardımsız çıkarır.3) Yardımla giyinir.4) Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.5) Ellerini ve yüzünü yardımla yıkar, kurular.6) Dişlerini yardımla fırçalar.7) Saçını yardımla tarar.8) Tuvalet gereksinimini yardımla karşılar.9) Kendine ait eşyaları toplar.	<ol style="list-style-type: none">1) Saçını tarar.2) Giysilerini yardımsız çıkarır, giyer.3) Giysisindeki büyük düğmeleri ilikler, çözer.4) Giysilerini asar.5) Ayakkabılarını yardımla bağlar.6) Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkar.7) Dişlerini fırçalar.8) Sofra kurallarına uyar.9) Yemekle ilgili araç gereçleri uygun kullanır.10) Ev işlerine yardımcı olur.	<ol style="list-style-type: none">1) Dişlerini fırçalar.2) Elini yüzünü yıkar, kurular.3) Vücudunu yıkar.4) Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılar.5) Günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirir.6) Hava şartlarına uygun giysiler seçer.7) Giysilerini kendi kendine çıkarır, giyinir.8) Giysilerinin düğme ve çıt çıtlarını çözer ilikler.9) Ayakkabılarını bağlar.10) Yemek araç gereçlerini yetişkin gibi kullanır.11) Yemek tabaklarını ya da servis tepsisini taşır.12) Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır.13) Tehlike yaratacak durumları fark eder.

ÖZBAKIM BECERİLERİYLE İLGİLİ KAZANIMLAR, GÖSTERGELERİ VE AÇIKLAMALARI

<p>Kazanım 1. Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular. (Göstergeleri: Saçını tarar, dişini fırçalar, elini, yüzünü yıkar, tuvalet gereksinimine yönelik işleri yapar.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Çocuğun gerekli durumlarda, beden temizliğine ilişkin davranışları yaşla birlikte, yetişkin desteği azaltılarak göstermesi beklenmektedir.</p>
<p>Kazanım 2. Giyinme ile ilgili işleri yapar. (Göstergeleri: Giysilerini çıkarır, giyer, düğme açar/kapar, ayakkabı bağcıklarını çözer/bağlar.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Giyinme becerilerine çocuğun ayakkabıları da dâhildir. Çıkarma ve giymede; düğme açma/kapama, fermuar açma/kapama, çıt çıt açma/kapama, ayakkabı bağcıklarını çözme/ bağlama ve cırt cırt açma/kapama da ele alınır.</p>
<p>Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. (Göstergeleri: Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır, toplar, katlar, asar, yerleştirir.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Çocukların bu becerileri kazanabilmeleri için deneme yapabilecekleri eğitim ortamları düzenlenmeli ve aile iletişim etkinlikleri aracılığıyla bu konulara evde de özen gösterilmesi istenmelidir.</p>
<p>Kazanım 4. Yeterli ve dengeli beslenir. (Göstergeleri: Yiyecek ve içecekleri yeterli miktarda yer/içer. Öğün zamanlarında yemek yemeye çaba gösterir. Sağlığı olumsuz etkileyen yiyecekleri ve içecekleri yemekten/içmekten kaçınır. Yiyecekleri yerken sağlık ve görgü kurallarına özen gösterir.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Çocuğun kendi kendine yemek yemesi ve beslenme araç gereçlerini uygun bir şekilde kullanması desteklenmelidir. Bu süreçte çocuğa sunulan besinlerin yeterli ve dengeli olmasına dikkat edilmelidir.</p>
<p>Kazanım 5. Dinlenmenin önemini açıklar. (Göstergeleri: Kendisi için dinlendirici olan etkinliklerin neler olduğunu söyler. Dinlendirici etkinliklere katılır. Dinlenmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları söyler.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Çocuklara dinlenmenin sadece uyumak olmadığı, farklı şekillerde (uzanmak, müzik dinlemek, sevdiği etkinliği yapmak vb.) de dinlenilebileceği mutlaka belirtilmelidir. Okulda uyumak istemeyen çocuklar uykuya zorlanmamalıdır.</p>
<p>Kazanım 6. Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır. (Göstergeleri: Beslenme sırasında uygun araç ve gereçleri kullanır. Beden temizliğiyle ilgili malzemeleri kullanır. Çevre temizliği ile ilgili araç ve gereçleri kullanır.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Çocuklara hem özbakımı için gerekli araç gereçleri (sabun, şampuan, tarak, diş fırçası, tuvalet kâğıdı gibi) hem de evde ve okulda temizlik ve toplanma için gerekli araç ve gereçleri (toz bezi, süpürge gibi) kullanabilmesi için gerekli fırsatlar verilmelidir.</p>
<p>Kazanım 7. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur. (Göstergeleri: Tehlikeli olan durumları söyler. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak için yapılması gerekenleri söyler. Temel güvenlik kurallarını bilir. Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur. Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Eğitim etkinliklerinde temel güvenlik kurallarının yanı sıra gerekli durumlarda ihtiyaç duyulan güvenlik kuralları da ele alınmalıdır. Örneğin; Çocukların arabanın ön koltuğunda oturmaması gerekir. Arabada emniyet kemeri takılmalıdır. Arabanın camından ve pencereden sarkmamak gerekir. Kibritle oynamamak gerekir. Yanan ocak, soba ve ütünden; bıçak gibi kesici aletlerden uzak durmak gerekir. Küçük nesneleri ağza, buruna, kulağa sokmak tehlikelidir. Tanımadığı kişilerin yanına gitmek, tanımadığı kişilerden yiyecek/içecek almak doğru değildir. Uzun süre TV/bilgisayar başında zaman geçirmek doğru değildir. Bilinmesi gerekli telefon numaraları şunlardır; Anne ya da babasının ya da acil durumlarda ulaşabileceği bir büyüğünün telefon numarası, Polis (155) ve Jandarma (156), Acil yardım (112), Yangın (110), Orman yangını (177). Ayrıca bu numaraların sadece ihtiyaç duyulduğunda aranması gerektiği vurgulanmalıdır.</p>
<p>Kazanım 8. Sağlığı ile ilgili önlemler alır. (Göstergeleri: Sağlığını korumak için yapması gerekenleri söyler. Sağlığına dikkat etmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları açıklar. Sağlığını korumak için gerekenleri yapar.)</p> <p><i>Açıklamaları:</i> Sağlıklı yaşamın en önemli koşullarının yeterli ve dengeli beslenme, yeterince dinlenme/uyku ve gerekli beden hareketlerini yapma olduğu unutulmamalıdır. Etkinliklerde çocukların bu konulardaki düşüncelerini/bilgilerini ifade etmelerine fırsat verilmelidir. Doğru tutumlar kazanabilmeleri için gerekli önlemler alınmalıdır. Sık rastlanan çocuk hastalıkları, bunlardan korunma yolları ve sağaltım yolları hakkında bilgilendirici etkinlikler yapılmalıdır. Bu konular aile katılımı etkinliklerinde de ele alınmalıdır.</p>

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2012)
36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

**36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN
SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİ**

1. Kendisi ile ilgili sorulara cevap verir.
2. Grup oyunlarına katılır.
3. Sıraya girer.
4. Sırasını bekler.
5. Nezaket sözcüklerini kullanır.
5. Duygularını ifade eder.
6. Başkalarının duygusal ifadelerini fark eder.
7. Yetişkin denetiminde kurallara uyar.
8. Basit sorumlulukları yerine getirir.
9. Kendisi hakkında olumlu ifadeler kullanır.
10. Kendine ait nesneleri paylaşır.
11. Gerekli durumlarda izin ister/ izin alır.

**48 - 60 AYLIK ÇOCUKLARIN
SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİ**

1. Adını- soyadını ve yaşını söyler.
2. Yetişkinlerin konuşmalarına katılır.
3. Duygularını jest ve mimiklerle ifade eder.
4. Başkalarının duygularına uygun tepkiler verir.
5. Yetişkin/akran liderliğine uyum gösterir.
6. Bir sorunu olduğu zamanyardıma ister.
7. Başkalarına yardım etmeye karşı isteklidir.
8. Başladığı işi sürdürme çabası gösterir.
9. Sosyal problemlerini çözme konusunda çaba gösterir.
10. Gerekli durumlarda bağımsız davranır.

**60 - 72 AYLIK ÇOCUKLARIN
SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİ**

1. Evinin adresini söyler.
2. Ebeveynin telefon numarasını söyler.
3. Duygularını belli eder.
4. Başkalarının duygusal ifadelerini açıklar.
5. Kendini özgün yollarla ifade eder.
6. Kurallara uyar.
7. Gerekli durumlarda kuralları başkalarına açıklar.
8. Aldığı sorumluluğu yerine getirir.
9. Kendine güven duyar.
10. Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar.
11. Yeni tanıştığı bireylerle kolay iletişim kurar.
12. Amaçları doğrultusunda davranır.
13. Duygularını kontrol eder.
14. Gerekli durumlarda liderliği üstlenir.

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMLE İLGİLİ KAZANIMLAR, GÖSTERGELERİ VE AÇIKLAMALARI

Kazanım 1. Kendisine ait özellikleri tanıtır. (Göstergeleri: Adını, soyadını, yaşını, fiziksel özelliklerini ve duyuşsal özelliklerini söyler.)

Açıklamaları: Çocukların adı, soyadı ve yaşı gibi kimlik bilgilerini; cinsiyeti, ten rengi, saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini; ilgi ve tercihleri gibi duyuşsal özelliklerini ifade edebilmeleri için fırsatlar yaratılmalıdır.

Kazanım 2. Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır. (Göstergeleri: Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler. Anne ve babasının saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler. Teyze ve amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler. Telefon numarasını söyler. Evinin adresini söyler.)

Açıklamaları: Evine/ebeveynin birine ait telefon numarasını ve adres bilgilerini söylemesi beklenir. Çocukların aile bireylerine ait özellikler ile yakın akrabalarının isimlerini söylemesi için fırsatlar sunulmalıdır.

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Açıklamaları: Çocukların özgün özellikler taşıyan ürün oluşturması; duygularını, düşüncelerini ve hayallerini tamamen kendine özgü bir biçimde çalışmasına yansıtıp, yaratıcılığını kullanarak ürününü diğerlerininkinden farklı kılmasıdır. Bu amaçla, nesneleri alışılmışın dışında farklı şekillerde kullanabilecekleri, duygularını drama, oyun, dans, resim, müzik, şiir, öykü gibi yollarla gösterebilecekleri etkinlikler planlanmalıdır.

Öğretmenin çocukların özgün ürün yapmasını beklemesinin yanı sıra onları değişik sanat dalları ile tanıştırması da önemlidir.

Bu tanışma çevrenin olanakları elverdiğince gerçekleştirilebilir. Örneğin; resim veya heykel galerileri, müzeler, tarihi yerler ve binalar ziyaret edilebilir, bir ressam ya da hasır dokuma ustası sınıfa davet edilebilir ya da atölyesinde ziyaret edilebilir. Bunun yanı sıra müzik dinletilerine gitmek, doğa alanlarına geziler düzenlemek gibi yaşantılar da önemsenmelidir.

Kazanım 4. Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. (Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Açıklamaları: Bu kazanım çocukta empati duygusunun gelişiminin temelini oluşturur. Çocuklar başkalarının duygularını jest ve mimiklerle gösterebileceği gibi sözel olarak da ifade edebilirler. Başkalarının duygularını anlatmaya yönelik çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir.

Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. (Göstergeleri: Olumsuz duygularını olumlu sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Açıklamaları: Çocuğun yaşadığı bir olay ya da durum karşısında duygularını uygun yollarla ifade etmesi beklenmektedir. Çocuğun mutlu, mutsuz, heyecanlı, kızgın, şaşkın gibi değişik duygularını ifade etmesi için uygun ortamlar oluşturulmalıdır. Bu duyguların hepsinin normal olduğu çocuğa ifade edilmeli ve duygularını bastırmak yerine kendisine ve çevresine zarar vermeyecek şekilde kontrol etmeyi öğrenmesi desteklenmelidir.

<p>Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. (Göstergeleri: Haklarını söyler. Başkalarının hakları olduğunu söyler. Haksızlığa uğradığında tepki verir. Başkalarına haksızlık yapıldığında tepki verir.)</p> <p>Açıklamaları: Çocuk Hakları Sözleşmesi temelinde çeşitli etkinliklerle çocuklarda farkındalık oluşturulmaya çalışılmalıdır. Bütün etkinliklerde hak temelli bir uygulama yapılmaya dikkat edilmelidir. Bu konu ile ilgili çocukların düzeylerine uygun kitaplar okunmalı (UNICEF’in Benim Haklarım kitabı vb), görseller incelenmeli, afişler sınıfa asılmalıdır.</p>
<p>Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar. Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.)</p> <p>Açıklamaları: Çocuğun herhangi bir yetişkin müdahalesi olmaksızın tamamen kendi özgür iradesiyle bir işe başlaması ve o işi bitirmesi için gerekli ortamın düzenlenmesi gerekmektedir. Çocuk kendine uygun ortam ve materyal sağlandığı ve uygun davranışlarla karşılaştığı sürece bir işi sürdürme ve tamamlama çabası göstereceğinden, öğretmen bu hususlara dikkat etmelidir.</p>
<p>Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. (Göstergeleri: Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler. İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler. Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.)</p> <p>Açıklamaları: Çocukların bireysel, sosyal ve kültürel farklılıkları zenginlik olarak kabul edip, saygı göstermesi için uygun etkinlikler düzenlenir. Bu konuda yetişkinlerin model olması ve çaba göstermesi gerekmektedir.</p>
<p>Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. (Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler. Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.)</p> <p>Açıklamaları: Bu kazanımın gerçekleştirilmesine çocuğun kendi ülkesinin kültürünü tanıması ile başlanır ve farklı kültürlerin tanıtımı ile devam edilir. Örneğin, çocuklara her ülkenin bir bayrakla temsil edildiği anlatılır ve kendi ülkesinin bayrağı tanıtılır. Çeşitli etkinliklerde çocukların kendi ülkesinin kültürüne ait bayramlar, yemek, giysi, müzik, oyuncak, oyun, dans, para gibi özellikleri ele alınabilir. Daha sonra bu çalışmalar farklı kültürler için de yapılır. Bunun yanı sıra ülkelerin farklı olduğu kadar ortak değerleri olduğuna da vurgu yapılmalıdır.</p>
<p>Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.)</p> <p>Açıklamaları: Çocuklara günlük yaşamlarında, okulda veya evde yapılacak işlerde sorumluluk verilmesi önemlidir. Çocukların yaşamın değişik alanlarında sorumluluk alabilmesi için öncelikle farkındalık geliştirmesini sağlamak gerekir. Bunun yanı sıra çevresindeki yetişkinlerin doğru tutumları benimseyip çocuklara model olmaları önemlidir. Çocuklar yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan varlıkları (toprak, su, enerji, gıda gibi) verimli kullanmayı, canlıların bakımını üstlenip korumayı, çevresindeki güzellikleri korumak üzere sorumluluk almayı öğrenmelidir. Bilinçli tüketici olan, sorumluluk sahibi vatandaşlar yetiştirmenin temelleri ancak böyle atılabilecektir.</p>
<p>Kazanım 11. Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır. (Göstergeleri: Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır. Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder.)</p> <p>Açıklamaları: Çocuğun Atatürk ile ilgili etkinliklere katılmasını sağlamak için yaşına uygun eğitim ortamları düzenlenmelidir. Çocuğun etkinliklere katılımında duygularını ifade etmesine fırsat verilmelidir.</p>

Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. (Göstergeleri: Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kuralların gerekli olduğunu söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.)

Açıklamaları: Çocuklar farklı ortamlarda var olan kurallara uyarken zaman zaman da farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesinde görev alır. Çocukların kurallarını kendilerinin belirleyebileceği yerler; sınıf, ev, sokak gibi farklı ortamlardır. Kurallar belirlenirken çocukların görüşleri alınmalı, çocuklarla beraber karar verilmesine dikkat edilmelidir. Sınıfta öğretmen ve çocuklar kuralları beraber koyarsa, çocuklar kuralların neden konulduğunu anlar ve kurallara isteyerek uyarlar. Ayrıca toplumsal yaşamın devam ettirilmesi için gerekli olan görgü kuralları (teşekkür etme, selamlaşma, rica etme, özür dileme, sofraya kurallarına uyma gibi), temizlik kuralları (tuvaletten sonra ve yemekten önce/sonra ellerini yıkama, eliyle yemek yememe gibi) ve trafik kuralları (kırmızı ışıkta durma, yeşil ışıkta geçme, taşıtlara binerken sıra ile binme gibi) uymamız gereken ve değiştiremeyeceğimiz kurallardır. Çocukların kuralları içselleştirebilmesi için etkinlikler aracılığıyla doğru tutumlar kazandırılmalıdır.

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

Açıklamaları: Çocuğun doğal ve yapılandırılmış (yapay) çevrede gözlemlediği güzellikleri ve bu güzellikleri korumak için neler yapılabileceğini ifade etmesine ve istediği düzenlemeleri yapmasına olanak tanınmalıdır. Çocuğun yakın çevresini estetik bir biçimde düzenlemesine fırsat tanıyacak öğrenme süreçleri oluşturulmalıdır. Çocuğun çevresindeki nesne ve varlıklara değer verebilmesi için onlar hakkında bilgi sahibi olması gerektiği unutulmamalıdır.

Kazanım 14. Sanat eserlerinin değerini fark eder. (Göstergeleri: Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler. Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar. Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.)

Açıklamaları: Çocukların sanat eserlerinde kullanılan renkler, kullanılan şekiller, çizgiler, eserin ve eserde yer alan figürlerin boyutları, eserin dokusu, ritmi gibi özelliklerini incelemesi ya da dinlemesi önemlidir. Sanat eserlerinin resimle sınırlandırılmaması; heykel, grafik, fotoğraf, mimari yapılar ve klasik müzik gibi diğer sanat eserlerinin de öğrenme süreçlerinde kullanılması önerilmektedir.

Sanat eserleri incelendikten ve dinlendikten sonra çocukların eserin kendileri üzerinde yarattığı duygu ve düşünceleri ifade etmesine olanak tanınmalıdır. Sanat eserleri ve sanatçılarla ilgili etkinliklerde çocukları sınırlandırmamak için sanatçının ve adının etkinliğin hemen başında verilmemesi gerekir. Çocuklar sanatçıya ve sanat eserine ilişkin düşüncelerini ve tahminlerini özgürce ifade ettikten sonra öğretmen sanatçıya ve eserine ilişkin gerçek bilgiyi çocuklarla paylaşmalıdır. Çocuğun yetişkin denetimi olmadan da sanat eserlerine özen gösterebilmesi için gerekli eğitsel ortam oluşturulmalıdır.

Kazanım 15. Kendine güvenir. (Göstergeleri: Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler. Grup önünde kendini ifade eder. Gerektiği durumlarda farklı görüşlerini söyler. Gerektiğinde liderliği üstlenir.)

Açıklamaları: Benlik algısı; çocuğun kendine ilişkin değerlendirmeleri ve başkalarının onun hakkındaki görüşlerinin çocuğa yansımalarından oluşur. Bu kazanım çocuğun kendini doğru değerlendirmesi, kendiyi ilgili olumlu bir algıya sahip olması ve grup içinde kendini rahat ifade edebilmesini içerir. Bunun yanı sıra çocuğun istemediği durumlarda (etkinlik, karar, kural gibi) kendi görüş ya da kararlarını belirtmesine fırsat vermeye özen gösterilmelidir. Gerekli durumlarda çocuğun lider olmayı istemesi kendine güven duyduğunun bir göstergesidir. Bu amaçla öğretmenler çocuğun kendini doğru tanımasını, grup önünde rahat davranmasını ve liderliği üstlenmesini sağlayan etkinlikler düzenlemelidir.

Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. (Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler. Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.)

Açıklamaları: Çocukların, toplumsal yaşamın insanların üstlendiği farklı sorumluluk ve görevlerle sürdüğünün çocuklar tarafından anlaşılması gerekmektedir. Aynı zamanda insanların yaşamda farklı rolleri ve görevleri olduğunu çocukların farkına varmaları için uygun etkinlikler düzenlenmelidir. Kişinin farklı rolleri ile ilgili öğrenme süreçleri de planlanmalıdır. Örneğin, okulda öğretmen rolünde olan ve görevi eğitim vermek olan bir birey evde anne ya da baba rolündedir ve çeşitli ev işlerini diğer aile bireyleri ile paylaşmak evdeki görevlerindendir. Bu konuların haklar ve sorumluluklarla beraber ele alınarak tartışılmasına özen gösterilmelidir.

Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer. (Göstergeleri: Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer. Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister. Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır.)

Açıklamaları: Bu kazanımın amacı çocuğun sosyal ilişkilerindeki problem çözme becerisini geliştirmektir. Çeşitli problem durumları veya çatışmalar karşısında uygun davranışlar göstermeyi sağlayan farklı etkinlikler düzenlenmelidir. Drama çalışmaları veya öykü tamamlama gibi Türkçe çalışmaları bu kazanıma ulaşmayı kolaylaştıracak etkinliklerdir.

BİLİŞSEL GELİŞİM

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.**Göstergeleri:**

Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.

Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar.

Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.

Kazanım 2: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.**Göstergeleri:**

Nesne/durum/olayın ipuçlarını söyler.

İpuçlarını birleştirerek tahminini söyler.

Gerçek durumu inceler.

Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar.**Göstergeleri:**

Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.

Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.

Kazanım 4: Nesneleri sayar.**Göstergeleri:**

İleriye/geriye doğru birer birer ritmik sayar.

Belirtilen sayı kadar nesneyi gösterir.

Saydığı nesnelerin kaç tane olduğunu söyler.

Sıra bildiren sayıyı söyler.

10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan önce gelen sayıyı söyler.

10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan sonra gelen sayıyı söyler.

Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.**Göstergeleri:**

Nesne/varlığın adını söyler.

Nesne/varlığın rengini söyler.

Nesne/varlığın şeklini söyler.

Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler.

Nesne/varlığın uzunluğunu söyler.

Nesne/varlığın dokusunu söyler.

Nesne/varlığın sesini söyler.

Nesne/varlığın kokusunu söyler.

Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler.

Nesne/varlığın tadını söyler.

Nesne/varlığın miktarını söyler.

Nesne/varlığın kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 6: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.**Göstergeleri:**

Nesne/varlıkları birebir eşleştirir.

Nesne/varlıkları rengine göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları şekline göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları büyüklüğüne göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları uzunluğuna göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları dokusuna göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları sesine göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları yapıldığı malzemeye göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları tadına göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları kokusuna göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları miktarına göre ayırt eder, eşleştirir.

Nesne/varlıkları kullanım amaçlarına göre ayırt eder, eşleştirir.

Eş nesne/varlıkları gösterir.

	Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar.
	Göstergeleri:
	Nesne/varlıkları rengine göre gruplar.
	Nesne/varlıkları şekline göre gruplar.
	Nesne/varlıkları büyüklüğüne göre gruplar.
	Nesne/varlıkları uzunluğuna göre gruplar.
	Nesne/varlıkları dokusuna göre gruplar.
	Nesne/varlıkları sesine göre gruplar.
	Nesne/varlıkları yapıldığı malzemeye göre gruplar.
	Nesne/varlıkları tadına göre gruplar.
	Nesne/varlıkları kokusuna göre gruplar.
	Nesne/varlıkları miktarına göre gruplar.
	Nesne/varlıkları kullanım amaçlarına göre gruplar.
	Kazanım 8: Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır.
	Göstergeleri:
	Nesne/varlıkların rengini ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların şeklini ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların büyüklüğünü ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların uzunluğunu ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların dokusunu ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların sesini ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların kokusunu ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların yapıldığı malzemeyi ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların tadını ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların miktarını ayırt eder, karşılaştırır.
	Nesne/varlıkların kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.
	Kazanım 9: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre sıralar.
	Göstergeleri:
	Nesne/varlıkları uzunluklarına göre sıralar.
	Nesne/varlıkları büyüklüklerine göre sıralar.
	Nesne/varlıkları miktarlarına göre sıralar.
	Nesne/varlıkları ağırlıklarına göre sıralar.
	Nesne/varlıkları renk tonlarına göre sıralar.
	Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.
	Göstergeleri:
	Nesnenin mekândaki konumunu söyler.
	Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir.
	Mekânda konum alır.
	Harita ve krokiyi kullanır.
	Kazanım 11: Nesneleri ölçer.
	Göstergeleri:
	Ölçme sonucunu tahmin eder.
	Standart olmayan birimlerle ölçer.
	Ölçme sonucunu söyler.
	Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.
	Standart ölçme araçlarını söyler.
	Kazanım 12: Geometrik şekilleri tanıır.
	Göstergeleri:
	Gösterilen geometrik şeklin ismini söyler.
	Geometrik şekillerin özelliklerini söyler.
	Geometrik şekillere benzeyen nesneleri gösterir.

Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.
Göstergeleri:
Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir.
Gösterilen sembolün anlamını söyler.
Kazanım 14: Nesnelerle örüntü oluşturur.
Göstergeleri:
Modele bakarak nesnelerle örüntü oluşturur.
En çok üç öğeden oluşan örüntüdeki kuralı söyler.
Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi söyler.
Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi tamamlar.
Nesnelerle özgün bir örüntü oluşturur.
Kazanım 15: Parça-bütün ilişkisini kavrar.
Göstergeleri:
Bir bütünün parçalarını söyler.
Bir bütünü parçalara böler.
Bütün ve yarımı gösterir.
Parçaları birleştirerek bütün elde eder.
Kazanım 16: Nesneleri kullanarak basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.
Göstergeleri:
Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler.
Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesneyi ayırır.
Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.
Göstergeleri:
Bir olayın olası nedenlerini söyler.
Bir olayın olası sonuçlarını söyler.
Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.
Göstergeleri:
Olayları oluş zamanına göre sıralar.
Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar.
Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.
Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.
Göstergeleri:
Problemi söyler.
Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.
Çözüm yollarından birini seçer.
Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler.
Seçtiği çözüm yolunu dener.
Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer.
Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.
Kazanım 20: Nesne grafiği hazırlar.
Göstergeleri:
Nesneleri kullanarak grafik oluşturur.
Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur.
Grafiği oluşturan nesneleri ya da sembolleri sayar.
Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.
Kazanım 21: Atatürk'ü tanır.
Göstergeleri:
Atatürk'ün hayatıyla ilgili belli başlı olguları söyler.
Atatürk'ün kişisel özelliklerini söyler.
Kazanım 22: Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar.
Göstergeleri:
Atatürk'ün değerli bir insan olduğunu söyler.
Atatürk'ün getirdiği yenilikleri söyler.
Atatürk'ün getirdiği yeniliklerin önemini söyler.

MOTOR GELİŞİM	MOTOR GELİŞİM
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ
	Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar.
	Göstergeleri:
	Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar.
	Yönergeler doğrultusunda yürür.
	Yönergeler doğrultusunda koşar.
	Belli bir yükseklikten atlar.
	Belli bir yüksekliğe zıplar.
	Belli bir yüksekliğe tırmanır.
	Tırmanılan yükseklikten iner.
	Engelin üzerinden atlar.
	Koşarak bir engel üzerinden atlar.
	Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler.
	Tek ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler.
	Belirlenen mesafede yuvarlanır.
	Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar.
	Kayma adımı yaparak belirli mesafede ilerler.
	Galop yaparak belirli mesafede ilerler.
	Sekerek belirli mesafede ilerler.
	Öne yuvarlanır.
	Kazanım 2: Denge hareketleri yapar.
	Göstergeleri:
	Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır.
	Atlama ile ilgili denge hareketlerini yapar.
	Konma ile ilgili denge hareketlerini yapar.
	Başlama ile ilgili denge hareketlerini yapar.
	Durma ile ilgili denge hareketlerini yapar.
	Tek ayak üzerinde durur.
	Tek ayak üzerinde sıçrar.
	Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar.
	Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
	Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
	Kazanım 3: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
	Göstergeleri:
	Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder.
	Küçük top ile omuz üzerinden atış yapar.
	Atılan topu elleri ile tutar.
	Koşarak duran topa ayakla vurur.
	Küçük topu tek elle yerden yuvarlar.
	Raket/sopa ile sabit topa vurur.
	Topu olduğu yerde ritmik olarak sektirir.
	Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar.
	İp atlar.

MOTOR GELİŞİM

Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri:

- Nesneleri toplar.
- Nesneleri kaptan kaba boşaltır.
- Nesneleri üst üste dizer.
- Nesneleri yan yana dizer.
- Nesneleri iç içe dizer.
- Nesneleri takar.
- Nesneleri çıkarır.
- Nesneleri ipe vb. dizer.
- Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.
- Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.
- Malzemeleri keser.
- Malzemeleri yapıştırır.
- Malzemeleri değişik şekillerde katlar.
- Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.
- Nesneleri kopartır/yırtar.
- Nesneleri sıkar.
- Nesneleri çeker/gerer.
- Nesneleri açar/kapar.
- Malzemelere elleriyle şekil verir.
- Malzemelere araç kullanarak şekil verir.
- Kalemi doğru tutar.
- Kalem kontrolünü sağlar.
- Çizgileri istenilen nitelikte çizer.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Göstergeleri:

- Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.
- Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.
- Vurmalı çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar.
- Basit dans adımlarını yapar.
- Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.
- Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.

DİL GELİŞİMİ	DİL GELİŞİMİ
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ
	Kazanım 1: Sesleri ayırt eder.
	Göstergeleri:
	Sesin geldiği yönü söyler.
	Sesin kaynağının ne olduğunu söyler.
	Sesin özelliğini söyler.
	Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.
	Verilen sese benzer sesler çıkarır.
	Kazanım 2: Sesini uygun kullanır.
	Göstergeleri:
	Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin hızını ayarlar.
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin şiddetini ayarlar.
	Kazanım 3: Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar.
	Göstergeleri:
	Düz cümle kurar.
	Olumsuz cümle kurar.
	Soru cümlesi kurar.
	Bileşik cümle kurar.
	Cümlelerinde öğeleri doğru kullanır.
	Kazanım 4: Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır.
	Göstergeleri:
	Cümle kurarken isim kullanır.
	Cümle kurarken fiil kullanır.
	Cümle kurarken sıfat kullanır.
	Cümle kurarken bağlaç kullanır.
	Cümle kurarken çoğul ifadeler kullanır.
	Cümle kurarken zarf kullanır.
	Cümle kurarken zamir kullanır.
	Cümle kurarken edat kullanır.
	Cümle kurarken isim durumlarını kullanır.
	Cümle kurarken olumsuzluk yapılarını kullanır.
	Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.
	Göstergeleri:
	Konuşma sırasında göz teması kurar.
	Jest ve mimikleri anlar.
	Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır.
	Konuşmayı başlatır.
	Konuşmayı sürdürür.
	Konuşmayı sonlandırır.
	Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır.
	Sohbete katılır.
	Konuşmak için sırasını bekler.
	Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.
	Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.
	Göstergeleri:
	Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.
	Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler.
	Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.
	Zıt anlamlı sözcükleri kullanır.
	Eş anlamlı sözcükleri kullanır.
	Eş sesli sözcükleri kullanır.

Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar.
Göstergeleri:
Sözel yönergeleri yerine getirir.
Dinledikleri/izlediklerini açıklar.
Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.
Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.
Göstergeleri:
Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar.
Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.
Dinledikleri/izlediklerini başkalarına anlatır.
Dinledikleri/izlediklerini resim yoluyla sergiler.
Dinledikleri/izlediklerini müzik yoluyla sergiler.
Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.
Dinledikleri/izlediklerini şiir yoluyla sergiler.
Dinledikleri/izlediklerini öykü yoluyla sergiler.
Kazanım 9: Sesbilgisi farkındalığı gösterir.
Göstergeleri:
Sözcüklerin başlangıç seslerini söyler.
Sözcüklerin sonunda yer alan sesleri söyler.
Aynı sesle başlayan sözcükler üretir.
Aynı sesle biten sözcükler üretir.
Şiir, öykü ve tekerlemedeki uyağı söyler.
Söylenen sözcükle uyaklı başka sözcük söyler.
Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.
Göstergeleri:
Görsel materyalleri inceler.
Görsel materyalleri açıklar.
Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.
Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.
Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.
Kazanım 11: Okuma farkındalığı gösterir.
Göstergeleri:
Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur.
Yetişkinden kendisine kitap okumasını ister.
Okumayı taklit eder.
Okumanın günlük yaşamdaki önemini açıklar.
Kazanım 12: Yazı farkındalığı gösterir.
Göstergeleri:
Çevresindeki yazıları gösterir.
Gördüğü yazının ne ile ilgili olduğunu tahminen söyler.
Yazılı materyallerde noktalama işaretlerini gösterir.
Yazının yönünü gösterir.
Duygu ve düşüncelerini yetiştikine yazdırır.
Yazının günlük yaşamdaki önemini açıklar.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM	
SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ
	Kazanım 1: Kendisine ait özellikleri tanıtır.
	Göstergeleri:
	Adını/soyadını söyler.
	Yaşını söyler.
	Fiziksel özelliklerini söyler.
	Duyuşsal özelliklerini söyler.
	Kazanım 2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.
	Göstergeleri:
	Anne/babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler.
	Anne/babasının saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler.
	Teyze/amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler.
	Telefon numarasını söyler.
	Evinin adresini söyler.
	Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.
	Göstergeleri:
	Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.
	Nesneleri alışılmışın dışında kullanır.
	Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.
	Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.
	Göstergeleri:
	Başkalarının duygularını söyler.
	Başkalarının duygularının nedenlerini söyler.
	Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.
	Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.
	Göstergeleri:
	Olumsuz duygularını olumlu sözel ifadeler kullanarak açıklar.
	Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.
	Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.
	Göstergeleri:
	Haklarını söyler.
	Başkalarının hakları olduğunu söyler.
	Haksızlığa uğradığında tepki verir.
	Başkalarına haksızlık yapıldığında tepki verir.
	Kazanım 7: Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler.
	Göstergeleri:
	Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar.
	Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.
	Kazanım 8: Farklılıklara saygı gösterir.
	Göstergeleri:
	Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler.
	İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler.
	Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.
	Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.
	Göstergeleri:
	Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.
	Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.
	Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.
	Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir.
	Göstergeleri:
	Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
	Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.
	Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM

Kazanım 11: Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır.
Göstergeleri:
Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır.
Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder.
Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar.
Göstergeleri:
Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.
Kuralların gerekli olduğunu söyler.
İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.
Nezaket kurallarına uyar.
Kazanım 13: Estetik değerleri korur.
Göstergeleri:
Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.
Çevresini farklı biçimlerde düzenler.
Çevredeki güzelliklere değer verir.
Kazanım 14: Sanat eserlerinin değerini fark eder.
Göstergeleri:
Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler.
Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar.
Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.
Kazanım 15: Kendine güvenir.
Göstergeleri:
Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler.
Grup önünde kendini ifade eder.
Gerektiği durumlarda farklı görüşlerini söyler.
Gerektiğinde liderliği üstlenir.
Kazanım 16: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.
Göstergeleri:
Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.
Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.
Kazanım 17: Başkalarıyla sorunlarını çözer.
Göstergeleri:
Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer.
Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister.
Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır.

ÖZBAKIM BECERİLERİ	
ÖZBAKIM BECERİLERİ	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ
	Kazanım 1: Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular.
	Göstergeleri:
	Saçını tarar.
	Dişini fırçalar.
	Elini/yüzünü yıkar.
	Tuvalet gereksinimine yönelik işleri yapar.
	Kazanım 2: Giyinme ile ilgili işleri yapar.
	Göstergeleri:
	Giysilerini çıkarır.
	Giysilerini giyer.
	Düğme açar.
	Düğme kapar.
	Ayakkabı bağcıklarını çözer.
	Ayakkabı bağcıklarını bağlar.
	Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar.
	Göstergeleri:
	Ev/okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır.
	Ev/okuldaki eşyaları toplar.
	Ev/okuldaki eşyaları katlar.
	Ev/okuldaki eşyaları asar.
	Ev/okuldaki eşyaları yerleştirir.
	Kazanım 4: Yeterli ve dengeli beslenir.
	Göstergeleri:
	Yiyecek ve içecekleri yeterli miktarda yer/içer.
	Öğün zamanlarında yemek yemeye çaba gösterir.
	Sağlığı olumsuz etkileyen yiyecekleri ve içecekleri yemekten/içmekten kaçınır.
	Yiyecekleri yerken sağlık ve görgü kurallarına özen gösterir.
	Kazanım 5: Dinlenmenin önemini açıklar.
	Göstergeleri:
	Kendisi için dinlendirici olan etkinliklerin neler olduğunu söyler.
	Dinlendirici etkinliklere katılır.
	Dinlenmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları söyler.
	Kazanım 6: Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.
	Göstergeleri:
	Beslenme sırasında uygun araç ve gereçleri kullanır.
	Beden temizliğiyle ilgili malzemeleri kullanır.
	Çevre temizliğiyle ilgili araç ve gereçleri kullanır.
	Kazanım 7: Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.
	Göstergeleri:
	Tehlikeli olan durumları söyler.
	Kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak için yapılması gerekenleri söyler.
	Temel güvenlik kurallarını bilir.
	Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur.
	Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.
	Kazanım 8: Sağlığı ile ilgili önlemler alır.
	Göstergeleri:
	Sağlığını korumak için yapması gerekenleri söyler.
	Sağlığına dikkat etmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları açıklar.
	Sağlığını korumak için gerekenleri yapar.